Міністерство внутрішніх справ України

УПРАВЛІННЯ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

В. В. Богдан, І. С. Дрок, К. О. Пісоцька

ВЗАЄМОДІЯ ПІДРОЗДІЛІВ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ З ГРОМАДАМИ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ ТА ЗАХИСТУ ПРАВ ДІТЕЙ

Методичні рекомендації

Дніпро
2026

УДК 342.95 + 351.74
Б-73

Рекомендовано Науково-методичною радою ДДУВС (протокол № 10 від 23.06.2026)

Р Е Ц Е Н З Е Н Т И:

доктор юридичних наук, професор **О. В. ДЖАФАРОВА** – завідувач кафедри поліцейської діяльності та публічного адміністрування Харківського національного університету внутрішніх справ;

доктор юридичних наук, професор **Р. М. ОПАЦЬКИЙ** – т.в.о. завідувача кафедри адміністративного права і процесу Дніпровського державного університету внутрішніх справ.

Богдан В. В., Дрок І. С., Пісоцька К. О.

Б 73 Взаємодія підрозділів ювенальної превенції з громадами у сфері безпеки та захисту прав дітей : метод. рекомендації / В. В. Богдан, І. С. Дрок, К. О. Пісоцька. Дніпро : Дніпров. держ. ун-т внутр. справ, 2026. 80 с.

ISBN 978-617-560-143-3

Розроблено на замовлення Департаменту превентивної діяльності Національної поліції України відповідно до Плану наукової і науково-технічної діяльності МВС України на 2026 рік. Висвітлено концептуальні засади формування, суб'єктний склад, структуру взаємодії підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України з територіальними громадами, органами місцевого самоврядування, службами у справах дітей, закладами освіти та інститутами громадянського суспільства. Окрему увагу приділено протидії домашньому насильству й жорстокому поводженню з дітьми, профілактиці адміністративних та кримінальних правопорушень серед дітей. Систематизовано правові засади взаємодії між ювенальною превенцією Національної поліції України та громадами щодо забезпечення безпечного середовища для дітей у громаді. Запропоновано алгоритми міжвідомчої взаємодії під час реагування на надзвичайні події за участю дітей. Вміщено результати опитування та пропозиції для поліпшення взаємодії підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України з громадами у сфері безпеки та захисту прав дітей.

Для поліцейських підрозділів ювенальної превенції, представників служб у справах дітей, органів опіки та піклування, освітян, фахівців із соціальної роботи у громадах, науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти закладів зі специфічними умовами навчання.

А В Т О Р И:

Василь БОГДАН *– начальник Управління ювенальної превенції Департаменту превентивної діяльності Національної поліції України;*

Ірина ДРОК *– завідувач Науково-дослідної лабораторії превентивної діяльності та соціологічних досліджень Дніпровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент;*

Каріна ПІСОЦЬКА *– доцент кафедри адміністративного права і процесу Дніпровського державного університету внутрішніх справ, доктор філософії в галузі права, доцент.*

ISBN 978-617-560-143-3

© Автори, 2026
© ДДУВС, 2026

ЗМІСТ

Вступ …… 5

Розділ 1. МОДЕЛЬ ПАРТНЕРСТВА ТА ВЗАЄМОДІЇ МІЖ ЮВЕНАЛЬНОЮ ПРЕВЕНЦІЄЮ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ТА ГРОМАДАМИ, СПРЯМОВАНОЇ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕЧНОГО ДИТЯЧОГО СЕРЕДОВИЩА, ПОПЕРЕДЖЕННЯ ПРАВОПОРУШЕНЬ СЕРЕД ДІТЕЙ ТА СТОСОВНО НИХ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЛЕЖНОГО РІВНЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ЇХНІХ ПРАВ І СВОБОД …. 8

1.1. Поняття та нормативно-правові засади функціонування моделі партнерства ювенальної превенції Національної поліції України та громади …… 8

1.2. Структура моделі партнерства та взаємодії підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України з громадами у сфері безпеки та захисту прав дітей …… 12

Розділ 2. ВЗАЄМОДІЯ ПІДРОЗДІЛІВ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ З ГРОМАДАМИ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ ТА ЗАХИСТУ ПРАВ ДІТЕЙ: МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ТА СУБ'ЄКТИ ВЗАЄМОДІЇ ……. 19

2.1. Міжнародні правові стандарти прав дитини та їх імплементація у взаємодії підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України з громадами у сфері безпеки та захисту прав дітей …… 20

2.2. Суб'єкти взаємодії ювенальної превенції Національної поліції України з громадами щодо формування безпечного середовища для дітей ……..…… 22

Розділ 3. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕЧНОГО СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ ДІТЕЙ У ГРОМАДІ ……..…….. 24

3.1. Взаємодія підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України з громадами у разі вчинення домашнього насильства дитиною та стосовно неї …….. 26

3.2. Взаємодія підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України з громадами під час реагування на випадки вчинення булінгу стосовно дитини ..…….…… 41

3.3. Взаємодія підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України з громадами у сфері профілактики адміністративних та кримінальних правопорушень серед дітей …..…. 48

3.4. Взаємодія підрозділів ювенальної превенції
Національної поліції України з громадою у разі порушення
права дитини на здобуття загальної середньої освіти …… 53

Розділ 4. ПРОПОЗИЦІЇ ДЛЯ ПОЛІПШЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ
ПІДРОЗДІЛІВ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ З ГРОМАДАМИ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ
ТА ЗАХИСТУ ПРАВ ДІТЕЙ …..…….. 59

Список використаних джерел ……..... 62

ДОДАТКИ ……..... 66
Додаток 1. Взаємодія ювенальної превенції з територіальними
громадами у сфері забезпечення безпеки
та захисту прав дітей ……..….. 67
Додаток 2. Примірний перелік номерів телефонів
та служб для звернення дітей за допомогою у випадках
насильства та жорстокого поводження з ними або загрози
їхньому життю чи здоров'ю, а також у випадках
насильства та/або жорстокого поводження
або загрози життю чи здоров'ю інших дітей в закладах ..…… 77

ВСТУП

Забезпечення безпеки та захисту прав дітей у сучасних умовах розвитку українського суспільства постає як одне з пріоритетних завдань державної політики, що набуває особливої гостроти та критичного значення в контексті тривалої повномасштабної військової агресії. Дитина як суб'єкт особливого правового захисту потребує комплексної, гнучкої та стійкої системи гарантій. Остання має охоплювати не лише формальне закріплення прав у нормативно-правових актах, але й дієве практичне забезпечення їх реалізації через злагоджену взаємодію між державними органами, органами місцевого самоврядування та інститутами громадянського суспільства в умовах воєнного стану.

Особливе місце у системі захисту прав та інтересів дітей посідають підрозділи ювенальної превенції Національної поліції України. Водночас безпекові виклики сучасності доводять, що ефективне, повне і всебічне забезпечення інтересів дитини можливе лише за умови безперервної та системної взаємодії поліції із дотичними службами громади та профільними інституціями.

Збройна агресія російської федерації проти України внесла до проблематики захисту прав дітей принципово нові, надскладні виміри. Наразі понад два мільйони українських дітей були змушені евакуюватися за кордон, опинившись у стані підвищеної вразливості до різних форм насильства та експлуатації. В умовах воєнного стану всередині країни критично загострилися проблеми психологічного травматизму, соціальної дезадаптації, сімейних і суспільних зв'язків, а також стрімкого зростання кількості дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах.

Саме в таких кризових умовах взаємодія підрозділів ювенальної превенції з громадами набуває особливої ваги, адже громада є першою ланкою, яка здатна вчасно виявити загрозу та надати допомогу. Статистичні дані переконливо свідчать про масштаби та глибину проблем у сфері безпеки та захисту прав дітей в Україні. Зокрема, від домашнього насильства в державі страждають переважно діти найменш захищеного віку – від 5 до 14 років. При цьому в 73 % випадків кривдником є батько, у 34 % – мати[1]. Ситуація ускладнюється тим, що більшість дітей не звертаються особисто чи через дорослих до правоохоронних органів.

[1] Від домашнього насильства найбільше потерпають діти 5–14 років – дослідження «Ла Страда Україна». https://zmina.info/news/vid-domashnogo-nasylstva-perevazhno-poterpayut-dity-5-14-rokiv-doslidzhennya-la-strada-ukrayina/

Водночас в умовах воєнного стану особливої актуальності набуває посилення профілактичної та превентивної роботи з дітьми та підлітками. Це зумовлено стрімким зростанням ризиків соціальної вразливості молоді, посиленням деструктивного впливу кримінального середовища та активізацією онлайн-загроз. У цьому контексті діяльність підрозділів ювенальної превенції зосереджена на ранньому виявленні проблемних ситуацій, індивідуальній роботі з дітьми, налагодженні взаємодії з освітніми закладами та територіальними громадами. Такий підхід дозволяє своєчасно запобігати правопорушенням, мінімізувати ризики протиправної поведінки та ефективно захищати дітей від насильства, експлуатації й втягнення у протиправну діяльність.

Аналіз емпіричних даних свідчить про неоднорідну динаміку стану правопорушень, що вчиняються дітьми в Україні протягом останніх років. Зокрема, в 2025 р.[2] дітьми було вчинено 2691 кримінальне правопорушення, що на 8 % менше, ніж у 2024 р. (2938). Позитивним є зменшення на 14 % кількості тяжких та особливо тяжких злочинів, учинених неповнолітніми (з 1893 до 1625), що підтверджує певну результативність впроваджених заходів ранньої превенції.

Водночас загальна кількість дітей, причетних до вчинення кримінальних правопорушень, дещо зросла – на 2 % (з 1656 осіб у 2024 р. до 1686 осіб у 2025 р.).

Однією з причин вчинення правопорушень дітьми залишається їх умисне втягнення у протиправну діяльність із боку дорослих осіб. Протягом 2025 року органами Національної поліції України було задокументовано 60 таких фактів. Зазначена проблема вимагає консолідації зусиль і суттєвого посилення взаємодії правоохоронних органів, закладів освіти та соціальних служб на рівні громад.

Паралельно з цим в умовах війни фіксується загрозливе зростання кількості злочинів, учинених безпосередньо проти дітей. Наприклад, у 2025 р. було обліковано 4233 такі кримінальні правопорушення, що на 23 % більше, ніж у 2024 р. (3454). Унаслідок кримінальних діянь постраждали 4724 дитини, причому 2055 з них потерпіли від тяжких та особливо тяжких злочинів. Наведені показники є прямим свідченням необхідності посилення існуючої системи захисту прав дитини, а також впровадження нових алгоритмів оперативного реагування на безпекові загрози.

Окремим надскладним викликом для системи ювенальної превенції в умовах війни та залишається розшук дітей, зниклих безвісти. Протягом 2025 р. до територіальних підрозділів поліції надійшла 12 451 заява щодо

[2] Звіт про результати роботи. 2025. *Національна поліція України*. URL: https://npu.gov.ua/static-objects/npu/sites/1/zvit-npu-2025.pdf.

зникнення 13 185 неповнолітніх. Завдяки налагодженій системі екстреного реагування 90 % дітей (12 243 особи) вдалося розшукати та повернути у безпечне середовище протягом першої доби («за гарячими слідами»), що дозволило суттєво знизити ризик учинення стосовно них протиправних дій під час перебування без нагляду.

Однією з ключових стратегічних цілей Національної стратегії захисту прав дитини у сфері юстиції на період до 2028 року[3] є запровадження системного підходу та ефективної міжвідомчої взаємодії щодо запобігання та протидії насильству стосовно дітей, забезпечення найкращих інтересів дитини, яка постраждала від насильства чи жорстокого поводження або стала свідком кримінального правопорушення, та надання їй комплексної допомоги. Урядовий документ констатує, що попри суттєві кроки щодо вдосконалення національного механізму протидії насильству, зокрема домашньому, на практиці залишаються проблемними питання своєчасного виявлення таких випадків та належного, оперативного реагування на кожен із них.

Представлені методичні рекомендації розроблені Дніпровським державним університетом внутрішніх справ та Управлінням ювенальної превенції на замовлення Департаменту превентивної діяльності Національної поліції України від 19.12.2025 згідно із затвердженим технічним завданням від 16.02.2026 (лист Національної поліції України № 22555-2026 від 17.02.2026) відповідно до Плану наукової і науково-технічної діяльності Міністерства внутрішніх справ України на 2026 рік з метою оптимізації та підвищення ефективності взаємодії підрозділів ювенальної превенції з територіальними громадами задля забезпечення безпеки і захисту прав кожної дитини в Україні.

[3] Про схвалення Національної стратегії захисту прав дитини у сфері юстиції на період до 2028 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025-2028 роках : Розпорядження Кабінету Міністрів України; Стратегія, План, Заходи від 14.07.2025 № 708-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/708-2025-%D1%80/ed20250714#n42

Розділ 1
МОДЕЛЬ ПАРТНЕРСТВА ТА ВЗАЄМОДІЇ МІЖ ЮВЕНАЛЬНОЮ ПРЕВЕНЦІЄЮ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ТА ГРОМАДАМИ, СПРЯМОВАНОЇ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕЧНОГО ДИТЯЧОГО СЕРЕДОВИЩА, ПОПЕРЕДЖЕННЯ ПРАВОПОРУШЕНЬ СЕРЕД ДІТЕЙ ТА СТОСОВНО НИХ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЛЕЖНОГО РІВНЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ЇХНІХ ПРАВ І СВОБОД

1.1. Поняття та нормативно-правові засади функціонування моделі партнерства ювенальної превенції Національної поліції України та громади

Сучасний етап розвитку правоохоронної системи України характеризується переходом від переважно реактивної моделі реагування на протиправні прояви в дитячому середовищі до проактивної, партнерської моделі забезпечення безпеки дітей, побудованої на постійній, інституційно закріпленій взаємодії підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України з територіальними громадами. Означений перехід відповідає загальносвітовій моделі community policing (поліцейської діяльності, орієнтованої на громаду), сутність якої полягає у визнанні громади рівноправним суб'єктом забезпечення публічної безпеки, а не пасивним об'єктом поліцейської опіки.

Модель партнерства між ювенальною превенцією та громадами – це сукупність організаційно-правових, інформаційних та практичних форм постійної, узгодженої й цілеспрямованої взаємодії підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України з органами місцевого самоврядування, службами у справах дітей, закладами освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, громадськими об'єднаннями та іншими інститутами територіальної громади, що ґрунтується на визнанні громади рівноправним партнером у забезпеченні безпечного дитячого середовища, попередженні правопорушень, вчинених дітьми та стосовно них, а також у гарантуванні реалізації прав і свобод дитини. Такий підхід прямо кореспондує з ідеєю партнерської моделі, оскільки саме громада, а не виключно правоохоронний орган, розглядається як первинне середовище профілактики.

Правовою основою функціонування моделі партнерства між ювенальною превенцією та громадою є комплекс нормативно-правових

актів різної юридичної сили міжнародного та національного законодавства, які утворюють систему регулювання відповідних відносин.

Базовим документом є Конституція України. **На конституційному рівні** засадничим є принцип: *«Діти рівні у своїх правах незалежно від походження, а також від того, народжені вони у шлюбі чи поза ним. Будь-яке насильство над дитиною та її експлуатація переслідуються за законом. Утримання та виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, покладається на державу»* (ст. 52 Конституції України[4]), – що визначає субсидіарну відповідальність держави й суспільства за долю дитини[5].

На законодавчому рівні нормативне підґрунтя моделі партнерства складають положення ст. 11 Закону України «Про Національну поліцію», згідно з якою *«діяльність поліції здійснюється в тісній співпраці та взаємодії з населенням, територіальними громадами та громадськими об'єднаннями на засадах партнерства і спрямована на задоволення їхніх потреб»*[6]. Розвиваючи це положення, ст. 89 зазначеного Закону визначає, що *«поліція взаємодіє з громадськістю шляхом підготовки та виконання спільних проектів, програм та заходів для задоволення потреб населення та покращення ефективності виконання поліцією покладених на неї завдань»*[7]. Саме ці норми становлять концептуальне ядро моделі партнерства, конкретизованої стосовно ювенальної превенції у відомчих нормативно-правових актах МВС України.

Закон України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей» визначає інституційні засади функціонування системи захисту прав дітей, у якій ключову роль відіграють служби у справах дітей. Їхня діяльність спрямована на координацію зусиль державних органів, органів місцевого самоврядування та громадських організацій для забезпечення належного соціального захисту неповнолітніх. У контексті моделі партнерства це означає, що поліція не діє ізольовано, а взаємодіє з іншими суб'єктами, які мають спеціальні повноваження у сфері дитинства.

---

[4]Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text.

[5]Про затвердження Порядку реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми : Постанова Кабінету Міністрів України від 19.11.2025 № 1513. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1513-2025-%D0%BF.

[6]Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII, ст. 11. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#n83.

[7]Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII, ст. 89. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#n1099.

Відповідно до ст. 4. Закону України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей» від 24.01.1995 основними завданнями центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері усиновлення та захисту прав дітей, органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим у сфері сім'ї та дітей, служб у справах дітей є[8]:

– розроблення і здійснення самостійно або разом з відповідними органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями незалежно від форми власності, громадськими організаціями заходів щодо захисту прав, свобод і законних інтересів дітей;

– координація зусиль центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності у вирішенні питань соціального захисту дітей та організації роботи із запобігання дитячій бездоглядності.

Закон України «Про охорону дитинства» від 26.04.2001 – це один із базових законів про права дитини, який визначає повноваження органів опіки та піклування, служб у справах дітей та інших суб'єктів. Згідно зі ст. 5 *місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування відповідно до їх компетенції, визначеної законом, забезпечують проведення державної політики у сфері охорони дитинства, розроблення і здійснення галузевих та регіональних програм поліпшення становища дітей, підтримки сімей з дітьми, вирішення інших питань у цій сфері*[9]. У моделі партнерства ці положення формують основу для взаємодії поліції з органами влади та громадами у питаннях захисту прав дітей.

Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» від 07.12.2017 є ключовим нормативним актом, що визначає механізми захисту прав осіб, які постраждали від насильства в сім'ї, та встановлює обов'язки державних органів у сфері протидії цьому явищу. *Особливе значення мають норми закону, що передбачають створення системи спеціальних заходів захисту, включно з терміновими заборонними приписами та програмами для кривдників. Це підкреслює, що протидія домашньому насильству не може бути виключно завданням поліції, а потребує спільних зусиль держави, громади та соціальних*

[8] Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей: Закон України від 24 січня 1995 року № 20/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/20/95-%D0%B2%D1%80#Text.

[9] Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 № 2402-III. *Відомості Верховної Ради України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text.

служб. У партнерській моделі такі положення забезпечують інтеграцію правоохоронної діяльності із соціальною підтримкою, формуючи єдиний механізм захисту прав дітей та сімей, що відповідає принципам справедливості та гуманізму.

Відповідно до ст. 15 згаданого закону взаємодія суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, передбачає: 1) взаємне інформування не пізніше однієї доби про виявлені факти домашнього насильства у випадках, передбачених законодавством, з дотриманням правового режиму інформації з обмеженим доступом; 2) реагування на випадки домашнього насильства відповідно до компетенції та з урахуванням оцінки ризиків, що загрожують постраждалій особі; 3) узгодження заходів реагування на випадки домашнього насильства та надання дієвої допомоги постраждалим особам, що здійснюються різними суб'єктами; 4) розроблення та виконання відповідно до компетенції програм для кривдників; 5) розроблення та виконання відповідно до компетенції програм із запобігання та протидії домашньому насильству; 6) організацію здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству відповідно до компетенції; 7) обмін досвідом у сфері запобігання та протидії домашньому насильству; 8) скоординовану міжвідомчу підготовку фахівців, які представляють суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству; 9) здійснення спеціально уповноваженими органами у сфері запобігання та протидії домашньому насильству моніторингу дотримання вимог законодавства суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, розроблення пропозицій щодо вдосконалення законодавства та практики його застосування[10].

На підзаконному рівні ключове значення для моделі партнерства має Інструкція з організації роботи уповноважених підрозділів Національної поліції України у сфері ювенальної превенції, затверджена наказом МВС України від 19.12.2017 № 1044 (зі змінами). Інструкцією встановлено, що до завдань та функцій поліцейського ЮП віднесено *взаємодію з органами державної влади та місцевого самоврядування з питань забезпечення прав та законних інтересів дітей»*[11].

[10]Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text.

[11]Про затвердження Інструкції з організації роботи уповноважених підрозділів Національної поліції України у сфері ювенальної превенції : наказ МВС України від 19.12.2017 № 1044 (зі змінами). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0686-18.

Отже, чинна нормативно-правова база не лише допускає, а й прямо прописує побудову партнерських відносин між підрозділами ювенальної превенції та територіальними громадами, водночас залишаючи відкритим питання щодо єдиної організаційної моделі реалізації такої взаємодії на практиці, що й зумовлює необхідність її системного викладення в межах цих методичних рекомендацій.

1.2. Структура моделі партнерства та взаємодії підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України з громадами у сфері безпеки та захисту прав дітей

Взаємодія підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України з громадами є важливим елементом сучасної концепції поліцейської діяльності, заснованої на партнерстві із суспільством.

Взаємодія підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України з громадами – це заснований на нормах чинного законодавства та міжнародних стандартах захисту прав дитини механізм координації та спільного здійснення повноважень підрозділів ювенальної превенції і суб'єктів громади – органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, служби у справах дітей, освітніх закладів, закладів охорони здоров'я, інститутів громадянського суспільства тощо – що реалізується через інформаційний обмін, спільне планування та виконання профілактичних заходів, міжвідомчу координацію при реагуванні на порушення прав дітей і спрямований на формування безпечного середовища для розвитку дитини на рівні конкретної територіальної громади.

Організаційне забезпечення такої взаємодії здійснюється на декількох рівнях:

– національному;
– регіональному;
– місцевому.

На кожному з цих рівнів функціонують відповідні координаційні механізми та діють певні нормативно-правові регулятори, що визначають форми і порядок взаємодії сторін.

На **місцевому рівні** взаємодія ювенальних поліцейських з громадами (служба у справах дітей, міський центр соціальних служб, управління освіти і науки, заклади дошкільної та загальної середньої освіти, відділ з питань охорони здоров'я та медичного забезпечення) реалізується через здійснення профілактичних заходів, реагування на випадки кризових ситуацій за участю дітей, проведення спільних рейдів, круглих столів тощо.

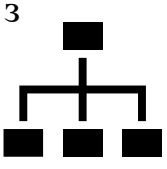

Прикладом взаємодії є участь підрозділів ювенальної превенції у роботі міжвідомчих комісій та робочих груп на місцевому рівні. Зокрема, інспектори з ювенальної превенції беруть участь у роботі районних та міських комісій у справах захисту прав дітей, засіданнях органів опіки та піклування, міжвідомчих нарадах з питань запобігання та протидії домашньому насильству тощо. Ці механізми забезпечують обмін інформацією між різними службами, координацію їхніх дій щодо конкретних сімей та дітей, а також колегіальне ухвалення рішень у складних випадках. Ефективність такої міжвідомчої взаємодії значною мірою залежить від наявності чітко визначених процедур та розподілу відповідальності між учасниками.

На **регіональному рівні** взаємодія ювенальної поліції з громадами організовується на рівні управлінь, обласних державних (військових) адміністрацій, обласних рад тощо. Проведення спільних засідань з питань безпеки, участь представників поліції у засіданнях обласних рад, спільна реалізація регіональних програм у сфері захисту прав дітей є основними формами такої взаємодії. Особливе значення на регіональному рівні має координація роботи підрозділів ювенальної превенції з регіональними службами у справах дітей та органами соціального захисту населення, що забезпечує комплексний підхід до вирішення питань захисту прав дітей.

На **національному рівні** організаційні засади взаємодії поліції з громадами визначаються Законом України «Про Національну поліцію», відповідно до якого поліція взаємодіє з органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами і організаціями на засадах партнерства і дотримання взаємних інтересів.

Зверніть увагу! Взаємодія підрозділів ювенальної превенції з громадами є важливою передусім тому, що жоден окремий орган чи установа не можуть комплексно забезпечити повноцінний захист дитини в усіх сферах її життєдіяльності. Лише скоординована присутність різних суб’єктів громади, що діють узгоджено з підрозділами ювенальної превенції, дозволяє охопити всі ці середовища системним захистом і забезпечити своєчасне виявлення та усунення ризиків.

Важливою організаційно-правовою формою закріплення партнерства та взаємодії на місцевому рівні є укладення угод про співпрацю між районними державними адміністраціями (територіальними громадами) щодо організації надання соціальних послуг постраждалим особам, що надає взаємодії договірного, а отже, більш сталого та юридично визначеного характеру, як порівняти з формами ситуативної співпраці.

Зміст моделі партнерства розкривається через такі напрями:

– забезпечення безпечного дитячого середовища;
– попередження правопорушень, вчинених дітьми та стосовно них;
– забезпечення належного рівня реалізації прав і свобод дитини.

Забезпечення безпечного дитячого середовища. Цей напрям охоплює спільні із суб'єктами громади заходи з вивчення стану безпеки дітей на території обслуговування, виявлення дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, координацію освітньої та культурної інфраструктури громади, а також взаємодію в умовах особливого періоду, зокрема щодо евакуації дітей[12].

Попередження правопорушень, вчинених дітьми та стосовно них. Термін «*профілактика адміністративних і кримінальних правопорушень серед дітей»* визначена Інструкцією з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України як *«діяльність підрозділів НПУ, спрямована на виявлення та усунення причин і умов, що призводять до вчинення дітьми адміністративних і кримінальних правопорушень»*[13].

У межах моделі партнерства ця діяльність не може здійснюватися виключно силами поліції: планування і реалізація профілактичних заходів у дитячому середовищі здійснюється спільно з іншими підрозділами Національної поліції України, органами державної влади й органами місцевого самоврядування, а поліцейські ювенальної превенції організовують спільно з органами місцевого самоврядування, об'єднаними територіальними громадами та громадськими організаціями профілактичні заходи серед дітей[14].

Попередження правопорушень, вчинених стосовно дітей, охоплює насамперед протидію домашньому насильству та жорстокому поводженню з дітьми. У разі надходження повідомлення про вчинення домашнього насильства дитиною або стосовно неї поліцейський ювенальної превенції проводить оцінку ризиків, за результатами якої може бути винесено терміновий заборонний припис, і *негайно інформує службу у справах дітей про виявлену дитину для організації її соціального захисту*[15], а до проведення оцінки ризиків можуть додатково залучатися інші суб'єкти виявлення та організації соціального захисту

---

[12] Про затвердження Порядку реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми : Постанова Кабінету Міністрів України від 19.11.2025 № 1513. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1513-2025-%D0%BF.

[13] Про затвердження Інструкції з організації роботи уповноважених підрозділів Національної поліції України у сфері ювенальної превенції : наказ МВС України від 19.12.2017 № 1044 (зі змінами). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0686-18.

[14] Там само.

[15] Там само.

дітей. Механізм цієї взаємодії деталізовано в Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 658, яким визначено засади діяльності суб'єктів, спрямованої на *«забезпечення комплексного інтегрованого підходу до подолання насильства та сприяння реалізації прав осіб, постраждалих від насильства»*[16]. У свою чергу, Порядок реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 19.11.2025 № 1513, конкретизує зобов'язання суб'єктів молодіжної роботи, закладів освіти, культури, охорони здоров'я щодо інформування Національної соціальної сервісної служби у разі виявлення ознак системності порушень, загрози життю чи здоров'ю дитини.

Показовими для превентивного вектора моделі партнерства є положення Мінімальних стандартних правил Організації Об'єднаних Націй, що стосуються відправлення правосуддя щодо неповнолітніх («Пекінських правил») 1985 р. та Ер-Ріядських керівних принципів 1990 р., які визначають, що ефективне попередження злочинності серед неповнолітніх вимагає зусиль усього суспільства для забезпечення гармонійного розвитку підлітків за умови поваги до їхньої особистості й заохочення їх до максимально можливої участі в житті суспільства ще з раннього дитинства, а офіційні реагуючі механізми мають застосовуватися лише як засіб останньої інстанції.

Забезпечення належного рівня реалізації прав і свобод дитини. Третій функціональний напрям моделі партнерства – це гарантування дитині реалізації її прав, визначених міжнародними та національними актами. Конвенція про права дитини встановлює, що *«в усіх діях щодо дітей, незалежно від того, здійснюються вони державними чи приватними установами, що займаються питаннями соціального забезпечення, судами, адміністративними чи законодавчими органами, першочергова увага приділяється якнайкращому забезпеченню інтересів дитини»*[17]. Реалізація цього принципу неможлива без міжвідомчої координації, оскільки жоден суб'єкт – ні поліція, ні служба у справах дітей, ні заклад освіти – самостійно не мають повний обсяг інформації та

[16]Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі : Постанова Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 658. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/658-2018-%D0%BF.

[17]Конвенція про права дитини : Міжнародний документ від 20.11.1989. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text.

всі інструменти для всебічного забезпечення інтересів конкретної дитини.

У практичній площині цей напрям реалізується через: інформування дитини або її законних представників про права дитини й можливості отримання соціальних, психологічних, правових послуг; участь поліцейського ювенальної превенції спільно зі службою у справах дітей та органами опіки й піклування в оцінці рівня безпеки дитини та ухваленні рішень щодо доцільності її тимчасового влаштування; здійснення поліцейського піклування щодо неповнолітніх осіб, які залишилися без догляду, з метою забезпечення їхніх прав і свобод, з обов'язковою подальшою передачею батькам, законним представникам або органам опіки та піклування; захист права дитини на здобуття загальної середньої освіти у взаємодії із закладами освіти та органами місцевого самоврядування.

Не менш суттєвою є та обставина, що ефективний захист прав дітей вимагає не лише реагування поліцейських на вже вчинені правопорушення, але й профілактичної, відновної та реабілітаційної роботи, яку забезпечують соціальні служби, заклади освіти, охорони здоров'я та ін. Взаємодія дозволяє інтегрувати ці ресурси в єдину систему реагування на потреби конкретної дитини.

Переваги для дитини

Рання допомога. Завдяки взаємодії поліції зі школами, соціальними службами та іншими органами та службами громади загрози правам дитини виявляються на початкових стадіях, до того, як ситуація набуває незворотного характеру. Вчитель, сусід, поліцейський, соціальний працівник діючи узгоджено, здатні помітити тривожні сигнали значно раніше, ніж це стало б очевидним для будь-кого з них окремо.

Комплексна та безперервна підтримка. Дитина, яка опинилась у складній ситуації, отримує не розрізнені реакції окремих органів, а цілісний пакет допомоги: правовий захист із боку поліції, соціальний супровід, психологічну підтримку, медичну допомогу та освітню підтримку, – узгоджений у межах єдиного індивідуального плану. Це усуває прогалини, дублювання і суперечності між діями різних суб'єктів.

Безпечне середовище. Партнерство поліції з громадою сприяє формуванню культури небайдужості та колективної відповідальності за безпеку дітей на рівні конкретної вулиці, школи, мікрорайону. Дитина, яка зростає у такому середовищі, має навколо себе більше довірених дорослих, до яких може звернутися за допомогою, і менше стикається з безкарністю кривдників.

Мінімізація вторинної травматизації. Узгоджена взаємодія

суб’єктів дозволяє уникнути ситуацій, коли дитина змушена багаторазово переповідати свій травматичний досвід різним службам. Скоординований підхід, зокрема реалізація моделі єдиного допиту та спільних оцінок, суттєво зменшує психологічне навантаження на дитину в процесі захисних і процесуальних дій.

Реабілітація та ресоціалізація. Для дітей, які вступили в конфлікт із законом або зазнали насильства, взаємодія суб’єктів громади з поліцією забезпечує доступ до реабілітаційних програм, відновного правосуддя та соціального супроводу, що суттєво підвищує шанси дитини на успішну реінтеграцію у суспільство та унеможливлює стигматизацію.

Доступність допомоги. Залучення громадських інституцій, волонтерів та місцевих організацій розширює географію і форми доступної дітям підтримки, особливо у сільських і віддалених громадах, де можливості державних органів є обмеженими.

Довіра до захисних інститутів. Систематична присутність інспекторів ювенальної превенції у шкільному та громадському середовищі, їхня спільна робота з учителями, батьками і соціальними службами формує у дітей образ поліцейського не як каральної фігури, а як надійного захисника, до якого можна звернутись. Це безпосередньо підвищує ймовірність того, що дитина своєчасно повідомить про загрозу своїй безпеці.

Принципи функціонування моделі партнерства та взаємодії

Ефективне функціонування моделі партнерства ювенальної превенції з громадами повинно ґрунтуватися на таких принципах:

– *законності* – здійснення взаємодії виключно в межах повноважень, визначених Конституцією України та законами України, а також відомчими нормативно-правовими актами;

– *пріоритетності найкращих інтересів дитини* – узгодження позицій усіх суб’єктів взаємодії з урахуванням безпеки та благополуччя дитини як найвищої мети партнерства;

– *рівноправності суб’єктів громади* як партнерів, а не підпорядкованих поліції виконавців, що прямо випливає із засадничого формулювання ст. 11 Закону України «Про Національну поліцію»;

– *системності та безперервності взаємодії*, що передбачає перехід від ситуативного реагування до планової, регулярної співпраці, зокрема шляхом укладення угод про співпрацю;

– *міжвідомчого інформаційного обміну*, що ґрунтується на своєчасному взаємному інформуванні суб’єктів про виявлені випадки, вжиті заходи та результати їх реалізації;

– *конфіденційності та захисту персональних даних дитини* й постраждалої особи під час обміну інформацією між суб'єктами партнерства;

– а*даптивності моделі до умов правового режиму воєнного стану*, зокрема щодо алгоритмів евакуації дітей, тимчасового влаштування та посиленої координації з військовими адміністраціями.

Отже, модель партнерства та взаємодії між ювенальною превенцією та громадами становить організаційно-правову систему постійної, інституційно закріпленої взаємодії підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України з органами місцевого самоврядування, службами у справах дітей та інститутами територіальної громади на трьох рівнях – загальнодержавному, регіональному та місцевому, – що реалізується за трьома взаємопов'язаними напрямами: забезпечення безпечного дитячого середовища, попередження правопорушень, вчинених дітьми та стосовно них, і гарантування реалізації прав і свобод дитини.

Нормативно-правове підґрунтя такої моделі вже закладено в чинному законодавстві – від положень Закону України «Про Національну поліцію» до відомчої Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України, затвердженої наказом МВС України від 19.12.2017 № 1044, Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 658, Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми затверджену постановою Кабінет Міністрів України від 04.06.2025 р. № 658 та Порядку реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 19.11.2025 № 1513.

Розділ 2
ВЗАЄМОДІЯ ПІДРОЗДІЛІВ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ З ГРОМАДАМИ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ ТА ЗАХИСТУ ПРАВ ДІТЕЙ: МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ТА СУБ'ЄКТИ ВЗАЄМОДІЇ

2.1. Міжнародні правові стандарти прав дитини та їх імплементація у взаємодії підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України з громадами у сфері безпеки та захисту прав дітей

Забезпечення безпечного середовища для дітей та ефективний захист їхніх прав є конституційним обов'язком держави, що реалізується через скоординовану взаємодію правоохоронних органів, органів місцевого самоврядування та суб'єктів громадянського суспільства. Підрозділи ювенальної превенції Національної поліції України (далі – підрозділи ЮП) посідають центральне місце у цій системі, будучи основним суб'єктом профілактичної діяльності та невідкладного реагування на загрози правам і безпеці дитини.

Проблема захисту прав дітей набула міжнародного значення ще в першій половині XX століття, коли світова спільнота усвідомила необхідність створення спеціальних правових механізмів охорони інтересів неповнолітніх. Сучасна система міжнародних стандартів у цій сфері є результатом тривалої еволюції міжнародно-правової думки й охоплює широкий спектр документів універсального та регіонального характеру, що визначають базові засади ставлення держави та суспільства до дитини.

Фундаментальним міжнародним актом, що визначає глобальний стандарт захисту прав дітей, є Конвенція ООН про права дитини, ухвалена Генеральною Асамблеєю ООН 20 листопада 1989 р.[18] (далі – Конвенція) та ратифікована Україною у 1991 р.

[18] Конвенція про права дитини : Міжнародний документ від 20.11.1989. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text.

Цей документ проголошує основні принципи забезпечення прав дитини.

Стаття 2 Конвенції закріплює **принцип недискримінації**. Зокрема, держави-учасниці поважають і забезпечують всі права, передбачені цією Конвенцією, за кожною дитиною, яка перебуває в межах їх юрисдикції, без будь-якої дискримінації незалежно від раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних або інших переконань, національного, етнічного або соціального походження, майнового стану, стану здоров'я і народження дитини, її батьків чи законних опікунів або яких-небудь інших обставин.

Стаття 3 Конвенції закріплює **принцип забезпечення найкращих інтересів дитини** у всіх діях, що стосуються дітей, незалежно від того, чи здійснюються вони державними чи приватними установами соціального забезпечення, судами, адміністративними чи законодавчими органами.

Варто наголосити, що цей принцип є наріжним каменем взаємодії підрозділів ювенальної превенції з громадами у сфері безпеки та захисту прав дітей.

Стаття 19 Конвенції визначає, що держави-учасниці вживають всіх необхідних законодавчих, адміністративних, соціальних і просвітніх заходів з метою захисту дитини від усіх форм фізичного та психологічного насильства, образи чи зловживань, відсутності піклування чи недбалого і брутального поводження та експлуатації, включаючи сексуальні зловживання, з боку батьків, законних опікунів чи будь-якої іншої особи, яка турбується про дитину.

Стаття 20 Конвенції зазначає, що дитина, яка тимчасово або постійно позбавлена сімейного оточення або яка в її власних якнайкращих інтересах не може залишатися в такому оточенні, має право на особливий захист і допомогу, що надаються державою[19].

Важливу роль у формуванні міжнародних стандартів відіграють **Мінімальні стандартні правила Організації Об'єднаних Націй, що стосуються відправлення правосуддя щодо неповнолітніх («Пекінські правила») 1985 року[20].** Ці правила

[19] Там само.

[20] Правила № 995_211 від 29.11.1985 Мінімальні стандартні правила Організації Об'єднаних Націй, що стосуються відправлення правосуддя щодо неповнолітніх («Пекінські правила»). URL : https://zakononline.ua/documents/show/158593___158593.

визначають основні засади функціонування системи ювенальної юстиції, зокрема вимоги до спеціалізованих підрозділів поліції, що працюють із неповнолітніми. Зокрема, правило 12 передбачає, що поліція, яка часто контактує з молоддю, повинна мати спеціальні підрозділи або призначених офіцерів, які пройшли спеціальну підготовку. Правила підкреслюють важливість профілактичної роботи та взаємодії правоохоронних органів із суспільством для запобігання правопорушень серед неповнолітніх.

Керівні принципи Організації Об'єднаних Націй для попередження злочинності серед неповнолітніх (Ер-Ріядські керівні принципи) 1990 року[21] встановлюють, що для попередження злочинності серед неповнолітніх необхідне активне залучення всього суспільства. Принципи наголошують на необхідності розвитку загальнонаціональних та місцевих стратегій профілактики правопорушень серед молоді, що передбачає координацію зусиль органів влади, освітніх установ, сім'ї та громадськості. Ці стандарти безпосередньо зумовлюють необхідність розвитку партнерства між підрозділами ювенальної превенції та місцевими громадами.

Значення також мають стандарти Ради Європи, зокрема **Європейська конвенція про здійснення прав дітей 1996 року**[22], предметом якої є, у найвищих інтересах дітей, підтримка їхніх прав, надання дітям процесуальних прав та сприяння здійсненню ними цих прав шляхом забезпечення становища, за якого діти особисто або через інших осіб чи органи поінформовані та допущені до участі в розгляді судовим органом справ, що їх стосуються.

Практичне значення цих стандартів полягає у тому, що вони слугують орієнтиром при розробці національного законодавства та відомчих нормативних актів, якими керуються підрозділи ювенальної превенції у своїй діяльності.

---

[21] Резолюція. Принципи від 14.12.1990 № 45/112. Керівні принципи Організації Об'єднаних Націй для попередження злочинності серед неповнолітніх (Ер-Ріядські керівні принципи). URL : https://ips.ligazakon.net.

[22] Європейська конвенція про здійснення прав дітей. Рада Європи; Конвенція, Міжнародний документ від 25.01.1996. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_135#Text.

2.2. Суб’єкти взаємодії ювенальної превенції Національної поліції України з громадами щодо формування безпечного середовища для дітей

Ефективність взаємодії підрозділів ювенальної превенції з територіальними громадами у сфері забезпечення безпеки дітей визначається не лише готовністю суб’єктів реагувати на конкретні надзвичайні події, а й наявністю заздалегідь розробленої та погодженої системи спільних дій. Ситуативна, неформалізована взаємодія, яка активується лише у відповідь на кризові обставини, не здатна забезпечити ні належної профілактики правопорушень серед дітей, ні своєчасного захисту прав конкретної дитини. Саме тому важливо здійснювати взаємодію з громадами на плановій основі, розробляти спільно з органами місцевого самоврядування, службами у справах дітей та центрами соціальних служб план взаємодії на наступний рік, що має охоплювати заходи профілактичного, інформаційного та координаційного характеру, з визначенням відповідальних суб’єктів, строків виконання та очікуваних результатів.

Такі плани, наприклад, можуть передбачати:

– заходи з вивчення стану безпеки дітей на підвідомчій території та актуалізації карти ризиків;

– спільні профілактичні заходи у закладах освіти та за місцем проживання;

– засідання координаційної ради при органі місцевого самоврядування;

– контрольні відвідування дітей, що перебувають на профілактичному обліку або у складних життєвих обставинах;

– заходи правового виховання та інформування населення тощо.

Суб’єктний склад та форми взаємодії. Взаємодія у сфері забезпечення безпеки дітей у громадах є багатосуб’єктною й охоплює органи державної виконавчої влади, органи місцевого самоврядування та суб’єкти громадянського суспільства. Підрозділи ЮП взаємодіють із такими ключовими суб’єктами.

Суб’єкти взаємодії та діяльність щодо забезпечення захисту прав та інтересів дітей	
Служба у справах дітей	Ухвалення рішень у сфері захисту прав дитини, забезпечення відібрання дитини у разі загрози її (їх) життю або здоров’ю
Центр соціальних служб	Психосоціальна підтримка, програми для постраждалих та кривдників; виїзд мобільних бригад; оцінка потреб сім’ї та дитини
Заклади освіти	Створення безпечного освітнього середовища, забезпечення рівного доступу до навчання для дітей з особливими освітніми потребами, психосоціальна підтримка під час навчання, виявлення дітей СЖО
Заклади охорони здоров’я	Медична допомога; документування тілесних ушкоджень; проведення судово-медичної експертизи
Органи місцевого самоврядування	Координація місцевих заходів; фінансування програм; забезпечення притулків; координаційні ради у сфері захисту прав дитини
Орган опіки та піклування	Представництво інтересів дитини; тимчасове влаштування; розроблення індивідуального плану захисту та профілактики
Прокуратура	Нагляд за законністю та дотриманням прав неповнолітніх у конфлікті із законом
Підрозділи поліції	Притягнення до відповідальності, профілактика злочинів та правопорушень, забезпечення безпечного середовища.
Неурядові та громадські організації	Просвітницька та волонтерська діяльність, підтримка постраждалих; профілактичні програми
Центр надання безоплатної правничої допомоги	Безоплатна (первинна та вторинна) правнича допомога постраждалим особам і дітям

Розділ 3
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕЧНОГО СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ ДІТЕЙ У ГРОМАДІ

Формування безпечного середовища для дітей у громаді є одним із ключових завдань державної політики у сфері захисту прав та інтересів дитини, а також забезпечення громадської безпеки. У сучасних умовах, коли суспільство стикається з численними викликами – від соціально-економічної нестабільності до наслідків збройної агресії – питання захисту дитинства набуває особливої актуальності.

Держава, місцеве самоврядування та правоохоронні органи повинні діяти узгоджено, аби створити такі умови, за яких кожна дитина могла б розвиватися, навчатися та зростати без ризику стати жертвою злочину чи правопорушення, експлуатації чи інших форм протиправного впливу.

Дитина, як найбільш уразливий суб’єкт суспільних відносин, потребує комплексної підтримки та захисту від різних форм насильства, дискримінації та правопорушень, що зумовлює необхідність системної діяльності підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України. Ювенальна превенція є спеціалізованим підрозділом поліції, орієнтованим не лише на реагування вже після скоєння правопорушення, а передусім на попередження негативних явищ у дитячому середовищі. Це передбачає постійний моніторинг ситуації в сім’ях, закладах освіти та громадах, виявлення факторів ризику на ранніх стадіях і вжиття превентивних заходів до настання кризових наслідків.

Саме підрозділи ювенальної превенції є центральною ланкою у профілактиці та реагуванні на загрози дитинству, забезпечуючи правовий захист, соціальну підтримку та формування культури безпеки у суспільстві. Їхня діяльність охоплює широкий спектр функцій: від індивідуальної профілактичної роботи з дітьми, які перебувають у конфлікті із законом, до організації просвітницьких заходів, спрямованих на підвищення правової свідомості дітей, батьків, інших законних представників та педагогів. Важливим складником цієї роботи є також взаємодія зі службами у справах дітей, центрами соціальних служб та громадськими організаціями, що займаються захистом прав дитини.

Взаємодія ювенальних поліцейських із територіальними громадами, освітніми закладами, соціальними службами та іншими інституціями створює основу для ефективного попередження правопорушень і своєчасного реагування на кризові ситуації, сприяє розвитку партнерських відносин між поліцією та громадою та підвищує

довіру населення до правоохоронних органів. Побудова такої моделі співпраці ґрунтується на принципах спільного реагування щодо безпеки, коли відповідальність за благополуччя дітей розподіляється між усіма зацікавленими суб'єктами, а не покладається виключно на поліцію. Регулярні спільні наради, тренінги для педагогічних працівників, інформаційні кампанії серед батьків або інших законних представників – усе це складові ефективної превентивної моделі.

У межах теми розглядаються три ключові напрями діяльності. Перший – взаємодія у випадках домашнього насильства, де дитина може бути жертвою або суб'єктом правопорушення. Домашнє насильство щодо дітей є особливо складною проблемою, оскільки часто залишається прихованим від сторонніх очей і потребує делікатного, водночас рішучого втручання фахівців. Ювенальні поліцейські повинні мати навички виявлення ознак насильства, забезпечення безпеки постраждалої дитини та координації дій із соціальними службами й органами опіки й піклування.

Другий напрям – реагування на випадки булінгу, що потребує комплексних заходів профілактики та підтримки постраждалих. Булінг у дитячому середовищі, зокрема в закладах освіти, набув значного поширення та може мати серйозні наслідки для психологічного здоров'я дітей, включно з тривожними розладами, зниженням успішності та навіть суїцидальними тенденціями. Ефективна протидія булінгу передбачає не лише реагування на конкретні випадки, а й системну освітню роботу, спрямовану на формування культури поваги, толерантності та ненасильницької комунікації серед дітей.

Третій напрям – профілактика адміністративних і кримінальних правопорушень серед неповнолітніх, яка передбачає системну роботу з дітьми, їхніми батьками та освітнім середовищем. Цей напрям охоплює як індивідуальну профілактичну роботу з дітьми, схильними до девіантної поведінки, так і загальні заходи правового виховання, спрямовані на попередження вживання дітьми алкогольних напоїв, інших психоактивних речовин, залучення до протиправної діяльності чи екстремістських рухів. Особлива увага приділяється роботі з дітьми з так званих груп ризику – тими, хто зростає в сім'ях, які опинилися у складних життєвих обставинах, має проблеми з навчанням або вже мав контакт із правоохоронною системою.

Отже, забезпечення безпечного середовища для дітей у громаді є багатовимірним процесом, що поєднує правові, соціальні та виховні механізми та потребує постійної координації між усіма суб'єктами, відповідальними за захист дитинства. Успішна реалізація цієї політики можлива лише за умови системного підходу, який об'єднує зусилля

поліції, органів місцевого самоврядування, закладів освіти, соціальних служб, громадських організацій та безпосередньо родин. Лише комплексна, скоординована та послідовна робота всіх цих суб'єктів здатна забезпечити реальний захист прав та інтересів дітей, створити умови для їхнього гармонійного розвитку та сформувати в суспільстві стійку культуру безпеки й нетерпимості до будь-яких проявів насильства щодо дітей.

3.1. Взаємодія підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України з громадами у разі вчинення домашнього насильства дитиною та стосовно неї

Домашнє насильство – це один із різновидів насильства. Воно відрізняється від інших проявів (на вулиці, під час воєнних дій, під час конфлікту, в колективах тощо) тим, що коїться близькими один до одного людьми (родичами або членами сім'ї), які мають тісні стосунки – кровні, емоційні, шлюбні, інтимні, господарські тощо[23].

Відповідно до Інструкції з організації роботи уповноважених підрозділів Національної поліції України у сфері ювенальної превенції «*вжиття заходів щодо запобігання та протидії домашньому насильству, вчиненому дітьми та стосовно них, а також жорстокому поводженню з дітьми*» є одним основних завдань і повноважень підрозділів ювенальної превенції[24].

Основним нормативно-правовим актом, який регулює основні організаційно-правові засади запобігання та протидії домашньому насильству, основні напрями реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, спрямовані на захист прав та інтересів осіб, які постраждали від такого насильства, є *Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» від 07.12.2017 № 2229-VIII.*

Відповідно до Закону **у разі, якщо постраждалою особою є дитина**, будь-які дії, що вчиняються щодо неї, базуються на принципах, визначених Конвенцією ООН про права дитини, Конвенцією Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального

[23] Андрєєнкова В. Л., Байдик В. В., Войцях Т. В., Калашник О. А. Запобігання та протидія проявам насильства: діяльність закладів освіти : навч.-метод. посіб. Київ : ФОП Нічога С. О. 2020. 196 с.

[24] Про затвердження Інструкції з організації роботи уповноважених підрозділів Національної поліції України у сфері ювенальної превенції : наказ МВС України від 19.12.2017 № 1044 (зі змінами). URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0686-18.

насильства, Європейською конвенцією про здійснення прав дітей та законодавчими актами України у сфері захисту прав дитини.

Цей Закон визначає дитину, яка постраждала та яка вчинила домашнє насильство, зокрема:

дитина-кривдник – особа, яка не досягла 18 років та вчинила домашнє насильство у будь-якій формі;

дитина, яка постраждала від домашнього насильства – особа, яка не досягла 18 років та зазнала домашнього насильства у будь-якій формі або стала свідком (очевидцем) такого насильства[25].

Відповідно до статті 10 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» до повноважень уповноважених підрозділів органів Національної поліції України у сфері запобігання та протидії домашньому насильству належать:

1) виявлення фактів домашнього насильства та своєчасне реагування на них;

2) прийом і розгляд заяв та повідомлень про вчинення домашнього насильства, у тому числі розгляд повідомлень, що надійшли до кол-центру з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі, сексуальному насильству, пов'язаному зі збройною агресією російської федерації проти України, протидії торгівлі людьми та з питань захисту прав дитини, вжиття заходів для його припинення та надання допомоги постраждалим особам з урахуванням результатів оцінки ризиків у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, спільно з Національною поліцією України;

3) інформування постраждалих осіб про їхні права, заходи і соціальні послуги, якими вони можуть скористатися;

4) винесення термінових заборонних приписів стосовно кривдників;

5) взяття на профілактичний облік кривдників та проведення з ними профілактичної роботи в порядку, визначеному законодавством;

6) здійснення контролю за виконанням кривдниками спеціальних заходів протидії домашньому насильству протягом строку їх дії;

7) відкликання дозволів на право придбання, зберігання, носіння зброї та боєприпасів їх власникам у разі вчинення ними домашнього насильства, а також вилучення зброї та боєприпасів у порядку, визначеному законодавством;

---

[25] Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#n67.

8) взаємодія з іншими суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, відповідно до статті 15 цього Закону;

9) звітування центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, про результати здійснення повноважень у цій сфері у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству[26].

Організація роботи та здійснення заходів щодо запобігання та протидії домашньому насильству, вчиненому дітьми та стосовно них підрозділами ЮП[27]:

1. Поліцейський ЮП уживає заходи щодо запобігання та протидії домашньому насильству відповідно до Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству».

2. Поліцейський ЮП у сфері запобігання та протидії домашньому насильству у випадках, коли особа, яка вчинила домашнє насильство, або особа, яка зазнала домашнього насильства чи стала свідком (очевидцем) такого насильства, і не досягла вісімнадцятирічного віку, вживає відповідні заходи реагування:

1) виявляє факти домашнього насильства, вчиненого дітьми і стосовно дітей, та реагує на них у порядку, визначеному законом;

2) приймає і розглядає заяви та повідомлення про факти домашнього насильства, вчиненого дітьми та стосовно них, уживає заходів для їх припинення та надає допомогу постраждалим особам;

3) виносить термінові заборонні приписи стосовно кривдників;

4) вживає заходи щодо взяття на профілактичний облік та проведення профілактичної роботи з дітьми-кривдниками;

5) здійснює контроль за виконанням дітьми-кривдниками спеціальних заходів протидії домашньому насильству протягом строку їх дії;

6) інформує постраждалих осіб про їхні права, заходи і соціальні послуги, якими вони можуть скористатися;

7) взаємодіє з іншими суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, в порядку, визначеному законом;

---

[26] Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#n67.

[27] Про затвердження Інструкції з організації роботи уповноважених підрозділів Національної поліції України у сфері ювенальної превенції : наказ МВС України від 19.12.2017 № 1044 (зі змінами). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0686-18#Text.

8) здійснює інші повноваження у сфері запобігання та протидії домашньому насильству відповідно до законом;

9) проводить оцінку ризиків учинення домашнього насильства у визначеному законом порядку[28].

У разі надходження повідомлення про вчинення домашнього насильства дитиною чи стосовно неї, поліцейський ЮП проводить оцінку ризиків вчинення домашнього насильства відповідно до Порядку проведення оцінки ризиків вчинення домашнього насильства, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України, Міністерства внутрішніх справ України від 13 березня 2019 року № 369/180, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 02 квітня 2019 року за № 333/33304, за результатами якої ухвалює рішення про винесення термінового заборонного припису стосовно кривдника та складання протоколу про адміністративне правопорушення.

У випадку, якщо постраждалою від насильства або кривдником є дитина або постраждала особа звернулася разом із дитиною, поліцейський ЮП невідкладно інформує службу у справах дітей про таку дитину за допомогою телефонного зв'язку, а також протягом доби в письмовій формі та/або засобами електронної комунікації, для організації її соціального захисту.

Поліцейський ЮП вживає заходів щодо захисту прав дітей, які потерпіли від домашнього насильства та жорстокого поводження або стали свідками таких фактів, зокрема опитування може здійснюватися в зручному для дитини місці та у її вільний час, або із застосуванням інших підходів, дружніх до дитини, за участю батьків (одного з них), іншого законного представника або педагога, за можливості – із залученням психолога.

Поліцейський ЮП може проникати до житла особи без вмотивованого рішення суду в невідкладних випадках, пов'язаних із припиненням вчинення акту домашнього насильства, у разі безпосередньої небезпеки для життя чи здоров'я постраждалої особи[29]

Відповідно до Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, є:[30]

1) спеціально уповноважені органи у сфері запобігання та протидії

---

[28] Там само.

[29] Про затвердження Інструкції з організації роботи уповноважених підрозділів Національної поліції України у сфері ювенальної превенції : наказ МВС України від 19.12.2017 № 1044 (зі змінами). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0686-18#Text.

[30] Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#n67.

домашньому насильству;

2) інші органи та установи, на які покладаються функції із здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству;

3) загальні та спеціалізовані служби підтримки постраждалих осіб;

4) громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах.

2. *Спеціально уповноваженими органами у сфері запобігання та протидії домашньому насильству є:*

1) центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству;

2) центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії домашньому насильству;

3) Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, у тому числі їх структурні підрозділи, до повноважень яких належить здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству;

4) сільські, селищні, міські, районні у містах (у разі їх створення) ради, їх виконавчі органи, до повноважень яких належить здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

До інших органів та установ, на які покладаються функції із здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, належать[31]*:*

1) служби у справах дітей;

2) уповноважені підрозділи органів Національної поліції України;

3) органи управління освітою, заклади освіти, установи та організації системи освіти;

4) органи охорони здоров'я, установи та заклади охорони здоров'я;

5) центри з надання безоплатної правничої допомоги;

6) суди;

7) прокуратура;

8) уповноважені органи з питань пробації.

До загальних служб підтримки постраждалих осіб належать заклади, які, зокрема, надають допомогу постраждалим особам:

1) центри соціальних служб;

2) центри надання соціальних послуг;

3) притулки для дітей служб у справах дітей;

4) центри соціально-психологічної реабілітації дітей;

---

[31] Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#n67.

5) соціально-реабілітаційні центри (дитячі містечка);

6) центри соціально-психологічної допомоги;

7) територіальні центри соціального обслуговування (надання соціальних послуг);

8) інші надавачі соціальних послуг.

До спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб належать[32]:

– притулки для осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі, сексуального насильства, пов'язаного зі збройною агресією російської федерації проти України;

– денні центри соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі, сексуального насильства, пов'язаного зі збройною агресією російської федерації проти України, у тому числі кризові кімнати;

– центри медико-соціальної реабілітації постраждалих осіб;

– спеціалізовані служби первинного соціально-психологічного консультування осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі, у тому числі пункти первинної медико-психологічної допомоги особам, постраждалим від фізичного або сексуального насильства чи насильства за ознакою статі, сексуального насильства, пов'язаного зі збройною агресією російської федерації проти України;

– центри захисту дитини;

– кол-центр з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі, сексуальному насильству, пов'язаному зі збройною агресією російської федерації проти України, протидії торгівлі людьми та з питань захисту прав дитини;

– мобільні бригади соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі, сексуального насильства, пов'язаного зі збройною агресією російської федерації проти України;

– служби, заклади та установи, призначені виключно для осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі, сексуального насильства, пов'язаного зі збройною агресією російської федерації проти України. Кожен із зазначених суб'єктів виконує визначені законодавством функції, а алгоритми взаємодії покликані забезпечити їх злагоджену та послідовну реалізацію.

Важливо також наголосити, що уповноважені підрозділи органів Національної поліції України здійснюють повноваження у сфері

[32] Там само.

запобігання та протидії домашньому насильству з урахуванням міжнародних стандартів реагування правоохоронних органів на випадки домашнього насильства та оцінки ризиків.

Джерела інформації для виявлення домашнього насильства поліцейським:

– звернення адміністрації чи педагогічних працівників закладу освіти;

– спостереження поліцейського під час проведення профілактичних заходів або патрулювання;

– повідомлення учнів, батьків, шкільного психолога;

– дані психологічних обстежень;

– результати міжвідомчої взаємодії (служби у справах дітей, соціальних служб)[33].

Відповідно до п. 36 Постанови Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2018 р. № 658 «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі» ***у разі звернення до уповноваженого підрозділу органу Національної поліції особи, яка заявляє, що постраждала від насильства****, посадова особа такого органу[34]:*

1) приймає заяву від постраждалої особи та реєструє її в журналі єдиного обліку заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події;

2) для організації надання медичної допомоги постраждалій особі (у разі потреби) залежно від її стану викликає бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги або інформує відповідний заклад охорони здоров'я;

3) для невідкладного надання психологічної допомоги інформує відповідний центр соціальних служб, центр соціально-психологічної допомоги, притулок для постраждалих осіб або мобільну бригаду соціально-психологічної допомоги постраждалим особам (у тому числі шляхом виклику психолога), у разі потреби направляє її до притулку для постраждалих осіб або іншого закладу, що надає послугу притулку;

4) у випадку, якщо постраждалою від насильства або кривдником є дитина або постраждала особа звернулася разом із дитиною не пізніше

---

[33] Організаційно-правові засади, форми та методи діяльності служби освітньої безпеки Національної поліції України : метод. рек. Дніпро : Дніпров. держ. ун-т внутр. справ, 2025. 106 с.

[34] Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі : Постанова Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 658. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/658-2018-%D0%BF#Text.

однієї доби, інформує відповідну службу у справах дітей за допомогою телефонного зв’язку, електронної пошти;

5) інформує постраждалу особу та/або її законного представника (у разі коли такий представник не є кривдником) про її права та соціальні послуги, якими вона може скористатися, можливість відшкодування кривдником завданих матеріальних збитків і шкоди, заподіяної фізичному та психічному здоров’ю, винесення щодо кривдника термінового заборонного припису, можливі процесуальні рішення, пов’язані з розглядом факту вчинення стосовно неї насильства, у тому числі пов’язані із затриманням, арештом кривдника або його звільненням;

6) у разі наявності обґрунтованої підозри вчинення насильства та після підтвердження такого факту шляхом проведення перевірки з урахуванням результатів оцінки ризиків не пізніше однієї доби за допомогою телефонного зв’язку, електронної пошти інформує уповноважених осіб, визначених відповідно до абзацу першого пункту 20 або пункту 23 Порядку взаємодії суб’єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі;

7) у випадку, *якщо постраждалою від насильства особою або кривдником є недієздатна особа або особа, цивільна дієздатність якої обмежена*:

– протягом доби інформує уповноважену посадову особу, визначену відповідно до абзацу першого пункту 20 або пункту 23 Порядку взаємодії суб’єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі, за допомогою телефонного зв’язку, електронної пошти;

– залучає посадових осіб районної, районної у м. Києві і Севастополі держадміністрації або виконавчого органу сільської, селищної, міської, районної у місті (у разі її утворення) ради, у тому числі об’єднаної територіальної громади, до відвідування недієздатної особи чи особи, цивільна дієздатність якої обмежена, за місцем її проживання та до перевірки інформації про факт вчинення насильства стосовно особи;

– вживає заходів для належного реагування поліцейських на факт насильства та його припинення. До виїзду на місце події можуть залучатися представники центрів соціальних служб, мобільних бригад соціально-психологічної допомоги постраждалим особам, фахівці із соціальної роботи;

– забезпечує взяття на профілактичний облік кривдників та проводить із ними профілактичну роботу в порядку, визначеному законодавством;

– протягом доби інформує уповноважених осіб, визначених відповідно до абзацу першого пункту 20 або пункту 23 Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі, про отримання повідомлення від суду про видачу або продовження обмежувального припису кривднику, ухвалення рішення суду про направлення кривдника на проходження програми для кривдників відповідно до статті 39^{-1} Кодексу України про адміністративні правопорушення;

– у разі надходження від уповноважених осіб, визначених відповідно до абзацу першого пункту 20 або пункту 23 Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі, письмового повідомлення про неприбуття кривдника для проходження програми для кривдників або ухилення від проходження програми без поважних причин вживає заходів для належного реагування на такі факти та притягнення кривдника до відповідальності згідно із законодавством;

– забезпечує контроль виконання кривдниками спеціальних заходів протидії насильству відповідно до Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству».

Важливо!

Якщо домашнє насильство та насильство за ознакою статі **було вчинено у присутності малолітньої чи неповнолітньої** особи, така особа також визнається потерпілою, незалежно від того, чи було їй заподіяно шкоду таким правопорушенням, і на неї поширюються права потерпілого, крім права на відшкодування майнової шкоди[35].

Взаємодія поліції з іншими дотичними суб'єктами

Відповідно до статті 9 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» д**о повноважень органів опіки та піклування у сфері запобігання та протидії домашньому насильству стосовно дитини та за участю дитини належать**:

1) захист прав та інтересів постраждалої дитини, дитини-кривдника, у тому числі шляхом звернення до суду, представництва прав та інтересів дитини у суді при розгляді питань, пов'язаних із здійсненням

[35] Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07.12.1984 № 8073-X. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/8073-10#n4335.

актів домашнього насильства, зокрема про видачу обмежувального припису;

2) безпосереднє надання допомоги та захисту постраждалим дітям, дітям-кривдникам, які мають статус дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування;

3) розгляд у порядку, встановленому Сімейним кодексом України, питання про доцільність відібрання дитини або позбавлення батьківських прав стосовно дитини, якщо кривдниками дитини є батьки (усиновлювачі) або один із них;

4) розгляд у порядку, встановленому законодавством, питань про доцільність відібрання дитини в опікуна (піклувальника), прийомних батьків, батьків-вихователів, про звільнення особи від обов'язків опікуна (піклувальника) дитини, розірвання договору про патронат над дитиною, скасування рішення про влаштування дитини до дитячого будинку сімейного типу або до прийомної сім'ї у разі здійснення домашнього насильства стосовно дитини або за участю дитини;

5) надання згоди на отримання соціальних послуг постраждалою дитиною, дитиною-кривдником, якщо батьки, інші законні представники дитини є кривдниками або ухиляються від захисту прав та інтересів дитини;

6) надання згоди на внесення персональних даних про дитину, яка повідомила про вчинення насильства або є постраждалою особою, до Єдиного державного реєстру випадків домашнього насильства та насильства за ознакою статі, якщо батьки, інші законні представники дитини є кривдниками або ухиляються від захисту прав та інтересів дитини;

7) влаштування відповідно до законодавства дитини в сім'ю патронатного вихователя у разі неможливості проживання дитини із своїми батьками, іншими законними представниками у зв'язку із вчиненням домашнього насильства стосовно цієї дитини або за її участі.

До повноважень служб у справах дітей у сфері запобігання та протидії домашньому насильству стосовно дітей належать:

1) розроблення та виконання заходів із захисту прав та законних інтересів постраждалої дитини;

2) розроблення та виконання заходів із захисту прав та законних інтересів дитини-кривдника;

3) прийом та розгляд заяв і повідомлень про домашнє насильство стосовно дітей та за участю дітей, у тому числі повідомлень, що надійшли до кол-центру з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі, сексуальному насильству, пов'язаному зі збройною агресією російської федерації проти України, протидії торгівлі людьми та з питань захисту прав дитини;

4) інформування постраждалої дитини, її батьків, інших законних представників, якщо вони не є кривдниками дитини, про права, заходи та послуги, якими вони можуть скористатися;

5) інформування дитини-кривдника, її батьків, інших законних представників про права дитини, заходи та послуги, якими вони можуть скористатися;

6) влаштування дитини в центр соціально-психологічної реабілітації дітей, притулок для дітей служби у справах дітей, інші установи для дітей незалежно від форми власності та підпорядкування, в яких створені належні умови для проживання, виховання, навчання та реабілітації дитини відповідно до її потреб, а також здійснення контролю за умовами її перебування та надання допомоги у разі неможливості проживання дитини із своїми батьками, іншими законними представниками у зв'язку із вчиненням домашнього насильства стосовно цієї дитини або за її участі;

7) проведення профілактичної роботи з батьками, іншими законними представниками дитини із запобігання домашньому насильству стосовно дітей та за участю дітей;

8) порушення перед органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування питання про притягнення до відповідальності згідно із законом посадових осіб у разі невиконання або неналежного виконання ними обов'язків під час виявлення фактів домашнього насильства, роботи з постраждалою дитиною, дитиною-кривдником;

9) взаємодія з іншими суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, відповідно до статті 15 цього Закону;

10) здійснення інших передбачених законодавством заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству стосовно дітей чи за участю дітей;

11) звітування центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, про результати здійснення повноважень у цій сфері у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

Установи і заклади охорони здоров'я під час здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству повідомляють уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про виявлення ушкоджень, що могли виникнути внаслідок вчинення домашнього насильства, а в разі виявлення ушкоджень у дитини – також службу у справах дітей.

Заклади освіти та установи системи освіти під час здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству проводять інформаційно-просвітницькі заходи з учасниками освітнього процесу з питань запобігання та протидії домашньому насильству, у тому числі стосовно дітей та за участю дітей, приділяючи особливу увагу формуванню небайдужого ставлення учасників освітнього процесу до постраждалих осіб, усвідомленню необхідності невідкладного інформування вчителів про випадки домашнього насильства, що стали їм відомі, повідомлення про такі випадки до кол-центру з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі, сексуальному насильству, пов'язаному зі збройною агресією проти України, протидії торгівлі людьми та з питань захисту прав дитини.

Варто також зазначити, що *згідно із Законом України «Про соціальні послуги» від 17.01.2019 № 2671-VIII* ***діти, що зазнали домашнього насильства та насильства за ознакою статі, вважаються такими, що опинилися в складних життєвих обставинах***[36]**.**

Суб'єкти виявлення та/або організації соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, – органи державної влади, органи місцевого самоврядування, заклади освіти, охорони здоров'я, соціального захисту населення, інші заклади та установи, зокрема структурні підрозділи районних, районних у м. Києві та Севастополі держадміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах (у разі утворення), сільських, селищних рад з питань освіти, охорони здоров'я, соціального захисту населення, здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі тощо, служби у справах дітей, центри соціальних служб, фахівці із соціальної роботи або інші надавачі соціальних послуг, органи Національної поліції, територіальні органи ДСНС та підпорядковані підрозділи, спеціалізовані установи з надання безоплатної первинної правничої допомоги, регіональні та місцеві центри з надання безоплатної вторинної правничої допомоги, суди, органи прокуратури, уповноважені органи з питань пробації, інші загальні та спеціалізовані служби підтримки осіб, постраждалих від домашнього насильства та насильства за ознакою статі, відповідно до Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» в межах своїх повноважень відповідно **до Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які**

[36] Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text.

постраждали від жорстокого поводження, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 червня 2020 р. № 585[37].

Необхідно наголосити на тому, що якщо виникла безпосередня загроза життю або здоров'ю дитини, яка зазнала такого домашнього насильства від батьків, орган опіки та піклування, якому стало відомо про це, ухвалює рішення про негайне відібрання дитини у батьків або осіб, які їх замінюють.

Згідно з *постановою КМУ від 24.09.2008 № 866 «Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини»* для ухвалення рішення про негайне відібрання дитини у батьків або осіб, які їх замінюють, **служба у справах дітей** негайно після отримання повідомлення про безпосередню загрозу життю або здоров'ю дитини **разом з уповноваженим підрозділом органів Національної поліції**, фахівцем із соціальної роботи, представниками закладу охорони здоров'я проводить оцінку рівня безпеки дитини. До проведення оцінки рівня безпеки дитини можуть бути додатково залучені уповноважені суб'єкти в межах своїх повноважень.

У разі виявлення (підтвердження) за результатами оцінки рівня безпеки дитини фактів безпосередньої загрози її життю або здоров'ю та потреби у вжитті невідкладних заходів до забезпечення її безпеки дитина може бути невідкладно направлена до закладів охорони здоров'я для обстеження стану її здоров'я, надання необхідної медичної допомоги в стаціонарних умовах та документування фактів жорстокого поводження з нею або тимчасово влаштована**.**

Дитина, яка зазнала домашнього насильства або стала його свідком, має **повне право на безоплатну вторинну правничу допомогу** (БВПД). Це право гарантується статтею 14 Закону України «Про безоплатну правничу допомогу»[38].

[37] Порядок забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження : затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 1 червня 2020 р. № 585. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/585-2020-%D0%BF.

[38]Про безоплатну правничу допомогу : Закон України від 02.06.2011 № 3460-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text.

***Правовою основою взаємодії підрозділів ювенальної превенції з іншими дотичними органами і службами щодо протидії та запобіганню домашнього насильства є наступні нормативно-правові акти*:**

Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» від 7 грудня 2017 року № 2229-VIII

Закон України «Про охорону дитинства» від 26 квітня 2001 року № 2402-III

Закон України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 № 580-VIII

Закон України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей» від 24.01.1995 № 20/95-ВР

Закон України «Про соціальні послуги» від 17 січня 2019 року № 2671-VIII

Інструкція з організації роботи уповноважених підрозділів Національної поліції України у сфері ювенальної превенції, затверджена наказом МВС України від 19 грудня 2017 року № 1044 (із змінами)

Порядок взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі, затверджений постановою КМУ від 22 серпня 2018 року № 658

Порядок реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми, затверджений постановою КМУ від 19.11.2025 № 1513

Порядок забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження, затверджений постановою КМУ від 1 червня 2020 р. № 585

Порядок провадження органами опіки та піклування діяльності, пов'язаної із захистом прав дитини, затверджений постановою КМУ від 24 вересня 2008 р. № 866

Типова програма унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми, затверджена постановою КМУ від 04.06.2025 № 658

Національний план щодо впровадження Європейської гарантії для дітей в Україні на період до 2030 року затверджений постановою КМУ від 19.11.2025 № 1558

Інструкція з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України, затверджена наказом МВС від 27.04.2020 № 357

Порядок ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події, затверджений наказом МВС від 08.02.2019 № 100

Інструкція з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції, затверджена наказом МВС України від 06.11.2015 № 1376

«Деякі питання організації надання соціальних послуг» постанова КМУ від 14.01.2026 № 64

3.2. Взаємодія підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України з громадами під час реагування на випадки вчинення булінгу стосовно дитини

Проблема булінгу в дитячому середовищі набуває системного характеру, що потребує комплексного реагування з боку державних і громадських інституцій. Ефективність протидії цьому явищу визначається не лише наявністю правових норм, а й узгодженістю дій суб'єктів, відповідальних за захист прав дитини. Алгоритм реагування у випадку булінгу є інструментом практичної реалізації міжвідомчої взаємодії, забезпечуючи послідовність етапів – від виявлення інциденту до соціального супроводу постраждалої сім'ї.

Його нормативна основа ґрунтується на положеннях Закону України «Про освіту», Закону «Про Національну поліцію», Закону «Про охорону дитинства» та інших нормативно-правових актах, що визначають порядок взаємодії між освітніми закладами, ювенальною поліцією та службами у справах дітей. Такий алгоритм сприяє формуванню єдиної системи реагування, орієнтованої на превенцію, захист і реабілітацію дитини, а також на зміцнення партнерських зв'язків між суб'єктами соціально-правового захисту.

Взаємне реагування ювенальних поліцейських, закладу освіти та

служби у справах дітей має основну мету – швидке виявлення, захист дитини та усунення причин булінгу.

Булінг (цькування) – це діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого[39].

Типовими ознаками булінгу (цькування) є:

– систематичність (повторюваність) діяння;

– наявність сторін – кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);

– дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого[40].

До **булінгу** (цькування) в закладах освіти **належать випадки**, які відбуваються безпосередньо в приміщенні закладу освіти та на прилеглих територіях (включно з навчальними приміщеннями, приміщеннями для занять спортом, проведення заходів, коридорами, роздягальнями, вбиральнями, душовими кімнатами, їдальнею тощо) та (або) за межами закладу освіти під час заходів, передбачених освітньою програмою, планом роботи закладу освіти, та інших освітніх заходів, що організовуються за згодою керівника закладу освіти, в тому числі дорогою до (із) закладу освіти[41].

Згідно з наказом МОН від 28.12.2019 № 1646 «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти» суб'єктами реагування у разі настання випадку булінгу (цькування) в закладах освіти є:

– служба освітнього омбудсмена;

– служби у справах дітей;

– центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді;

– органи місцевого самоврядування;

---

[39] Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню) : Закон України від 18.12.2018 № 2657-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-19#Text.

[40] Там само.

[41] Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти : наказ МОН України від 28.12.2019 № 1646. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0111-20#Text.

– керівники та інші працівники закладів освіти;

– засновник (засновники) закладів освіти або уповноважений ним (ними) орган;

– територіальні органи (підрозділи) Національної поліції України.

Законом України від 06.06.2024 № 3792-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми»[42] (далі – Закон № 3792-IX) визначено механізми унеможливлення жорстокого поводження з дитиною, зокрема булінгу (цькування) у закладах освіти, фізичної культури і спорту, оздоровлення та відпочинку дітей, культури та інших колективах, де з метою навчання, тренування, творчості, оздоровлення, відпочинку, лікування тощо перебувають діти, впровадження проходження відповідної програми для осіб, які вчинили насильство або жорстоке поводження з дитиною, стали свідком або постраждали від насильства або жорстокого поводження.

Взаємопов'язаним із Законом № 3792-IX є законопроєкт «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо запобігання та протидії насильству стосовно дітей» (рестр. № 9400 від 19.06.2023) (далі – законопроєкт № 9400), який спрямований на його реалізацію та передбачає розширення сфери адміністративної відповідальності за булінг (цькування) на інші колективи, де з метою навчання, тренування, творчості, оздоровлення, відпочинку, лікування тощо перебувають діти, а також визначає адміністративну відповідальність за неповідомлення про випадки жорстокого поводження з дитиною, в тому числі булінгу (цькування), домашнього насильства, насильства за ознакою статі. Також цей законопроєкт передбачає можливість направлення судом особи, яка вчинила булінг (цькування), на проходження відповідної програми для таких осіб.

[42] Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми : Закон України від 06.06.2024 № 3792-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-20#Text

Алгоритм реагування:

– ювенальна поліція отримує повідомлення від закладу освіти чи батьків, реєструє звернення. Якщо ж інформацію про можливий випадок булінгу отримує педагог або адміністрація закладу, то такий факт фіксується, а керівник закладу освіти інформує службу у справах дітей, поліцію та одного з батьків або інших законних представників малолітньої чи неповнолітньої особи (наказ МОН №1646);

– після отримання повідомлення поліція проводить оцінку ситуації, опитує учасників, фіксує докази;

– у разі потреби викликається бригада екстреної медичної допомоги;

– адміністрація навчального закладу видає рішення щодо проведення розслідування (Закон України «Про освіту»);

– керівник закладу освіти скликає засідання комісії з розгляду випадку булінгу (цькування) не пізніше ніж упродовж трьох робочих днів з дня отримання заяви або повідомлення. (До складу комісії входять педагогічні (науково-педагогічні) працівники, у тому числі практичний психолог та соціальний педагог (за наявності) закладу освіти, представники служби у справах дітей та центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. До участі в засіданні комісії за згодою залучаються батьки або інші законні представники малолітніх або неповнолітніх сторін булінгу (цькування), а також можуть залучатися сторони булінгу (цькування), представники інших суб'єктів реагування на випадки булінгу (цькування) в закладах освіти);

Важливо!

Поліцейський ЮП у закладах освіти в межах території обслуговування бере участь у складі міжвідомчих комісій в обстеженні приміщень закладу освіти до початку навчального року, також у складі комісій щодо розгляду випадків булінгу (цькування)[43].

– вироблення плану в разі підтвердження булінгу: припинення булінгу, захист постраждалої дитини, робота з кривдником. За потреби залучаються психологи, соціальні працівники, громадські організації;

– повідомлення служби у справах дітей з метою вирішення питання щодо соціального захисту малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування), з'ясування причин, що призвели до випадку булінгу (цькування), та вжиття заходів для усунення таких

[43] Про затвердження Інструкції з організації роботи уповноважених підрозділів Національної поліції України у сфері ювенальної превенції : наказ МВС України від 19.12.2017 № 1044 (зі змінами). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0686-18#Text.

причин;

– повідомити центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді з метою здійснення оцінки потреб сторін булінгу (цькування), визначення соціальних послуг і методів соціальної роботи, забезпечення психологічної підтримки та скликати засідання комісії з розгляду випадку булінгу (цькування) (далі – комісія) не пізніше ніж упродовж трьох робочих днів зі дня отримання заяви або повідомлення. Головою комісії є керівник закладу освіти (наказ МОН України від 28.12.2019 № 1646 «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти»)[44];

– складання адміністративних матеріалів (ст. 173-4 КУпАП – булінг);

У випадку, коли булінг вчиняє керівник навчального закладу, особа, яка стала його свідком, повідомляє невідкладно територіальний орган (підрозділ) Національної поліції України. Повідомлення можуть бути в усній та (або) письмовій формі, зокрема із застосуванням засобів електронної комунікації (наказ МОН України від 28.12.2019 № 1646 «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти»)[45];

− взяття на профілактичний облік дитину у віці від одинадцяти до вісімнадцяти років, якщо є рішення суду щодо притягнення до адміністративної відповідальності за статтею 1734 КУпАП дитини чи батьків або законних представників.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

У разі ухвалення комісією рішення про наявність обставин, що обґрунтовують інформацію, зазначену у заяві, до завдань комісії також належать:

− *оцінка потреб сторін булінгу (цькування) в отриманні соціальних та психолого-педагогічних послуг та забезпечення таких послуг, в тому числі із залученням фахівців служби у справах дітей та центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді;*

− *визначення причин булінгу (цькування) та необхідних заходів для усунення таких причин;*

− *визначення заходів виховного впливу щодо сторін булінгу (цькування) у групі (класі), де стався випадок булінгу (цькування);*

− *моніторинг ефективності соціальних та психолого-педагогічних послуг, заходів з усунення причин булінгу (цькування),*

[44] Запобігання та протидія булінгу у закладах освіти в умовах воєнного стану : метод. рек. / кол. авт. Дніпро : Дніпров. держ. ун-т внутр. справ, 2025. 68 с.

[45] Там само.

заходів виховного впливу та корегування (за потреби) відповідних послуг та заходів;

− надання рекомендацій для педагогічних (науково-педагогічних) працівників закладу освіти щодо доцільних методів здійснення освітнього процесу та інших заходів з малолітніми чи неповнолітніми сторонами булінгу (цькування), їхніми батьками або іншими законними представниками;

− надання рекомендацій для батьків або інших законних представників малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування)[46].

Правовою основою взаємодії підрозділів ювенальної превенції з іншими дотичними органами і службами під час реагування на випадки вчинення булінгу стосовно дитини є такі нормативно-правові акти:

Закон України «Про охорону дитинства» від 26 квітня 2001 року № 2402-III

Закон України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 № 580-VIII

Закон України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей» від 24.01.1995 № 20/95-ВР

Інструкція з організації роботи уповноважених підрозділів Національної поліції України у сфері ювенальної превенції, затверджена наказом МВС України від 19 грудня 2017 року № 1044 (зі змінами)

[46] Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти : Наказ МОН України від 28.12.2019 № 1646. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0111-20#Text.

Порядок реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми, затверджений постановою КМУ від 19.11.2025 № 1513

«Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти», затверджений наказом МОН України від 28.12.2019 №1646

Про затвердження Інструкції з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України, затвердженого наказом МВС від 27.04.2020 № 357

Про затвердження Порядку ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події, затвердженого наказом МВС від 08.02.2019 № 100

Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції, затвердженого наказом МВС України від 06.11.2015 № 1376

Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми» від 06.06.2024 № 3792-IX

3.3. Взаємодія підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України з громадами у сфері профілактики адміністративних та кримінальних правопорушень серед дітей

Дитяча деліктність є однією з найскладніших соціально-правових проблем сучасності, адже вона відображає не лише індивідуальні відхилення у поведінці неповнолітніх, а й системні недоліки у виховному, соціальному та правовому середовищі. Зростання кількості правопорушень, що вчиняються дітьми, свідчить про недостатню ефективність традиційних механізмів профілактики та потребує комплексного підходу. У цьому контексті особливого значення набуває взаємодія підрозділів ювенальної превенції з громадами, адже саме вона дозволяє поєднати ресурси поліції, освітніх закладів, органів місцевого самоврядування та громадських організацій. Взаємодія всіх суб'єктів сприяє ранньому виявленню ризиків, формуванню безпечного середовища та створенню умов для соціальної підтримки дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах.

Проблематика дитячої деліктності потребує не лише правового реагування, а й профілактичної роботи, спрямованої на розвиток правосвідомості, формування позитивних моделей поведінки та зміцнення довіри між дітьми й інституціями, що відповідають за їхній захист. Саме тому ключовим завданням ювенальної превенції сьогодні є налагодження партнерських відносин з громадами, що дозволяє забезпечити системність і сталість профілактичних заходів.

Відповідно до *статті 23 Закону України «Про Національну поліцію»* поліція згідно з покладеними на неї завданнями:

1) здійснює превентивну та профілактичну діяльність, спрямовану на запобігання вчиненню правопорушень;

2) виявляє причини та умови, що сприяють вчиненню кримінальних та адміністративних правопорушень, вживає у межах своєї компетенції заходів для їх усунення[47].

Підрозділи ювенальної превенції здійснюють заходи як **загальної,** так і **індивідуальної** профілактики.

З метою попередження вчинення дітьми адміністративних правопорушень і кримінальних проступків підрозділи ювенальної превенції Національної поліції самостійно або разом із відповідними органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування здійснюють такі ***заходи загальної профілактики****:*

[47] Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text.

1) виявляють причини й умови, що призводять до вчинення правопорушень і кримінальних проступків дітьми, уживають організаційних і практичних заходів для їх усунення;

2) проводять зустрічі з адміністрацією навчальних закладів та представниками батьківських комітетів;

3) проводять у навчальних закладах лекції та практичні заняття, спрямовані на формування в дітей правосвідомої поведінки, навичок до здорового способу життя[48].

Аналіз практики, наукової літератури та відомчих нормативних актів дозволяє виокремити такі основні форми діяльності підрозділів ювенальної превенції, спрямовані на дітей, які не перебувають у полі зору поліції:

– профілактичні лекції та бесіди у закладах освіти (систематичне проведення занять з учнями щодо адміністративної та кримінальної відповідальності неповнолітніх, небезпеки вживання алкогольних напоїв, інших психоактивних речовин, протидії булінгу та кібербулінгу, правил безпечної поведінки в мережі Інтернет тощо);

– просвітницькі заходи, орієнтовані на формування довіри дітей до правоохоронних органів, ознайомлення з роботою поліції, зниження віктимної поведінки та підвищення правової обізнаності дітей дошкільного і молодшого шкільного віку;

– інформаційно-роз'яснювальна робота з батьками (участь у батьківських зборах, консультацій щодо ознак девіантної поведінки та формування навичок відповідального батьківства);

– заходи в рамках літніх та канікулярних періодів (рейди та профілактичні заходи в місцях масового відпочинку дітей, спрямовані на попередження бездоглядності та створення умов для змістовного дозвілля).

Проведення з дітьми, взятими на профілактичний облік, ***заходів індивідуальної профілактики, включає***:

1) оцінку ризиків і потреб дитини на основі вивчення матеріалів характеристик, індивідуально-психологічних особливостей дитини та за результатами проводить бесіди з дитиною, її батьками, законними представниками, відвідування за місцем проживання, навчання та / або роботи;

2) превентивні та профілактичні бесіди з дитиною за місцем проживання, навчання або роботи не рідше одного разу на місяць;

3) бесіди з батьками дитини, її законними представниками, членами сім'ї з метою усунення причин і умов, які спонукали дитину до вчинення адміністративного чи кримінального правопорушення;

[48] Безпалова О. І., Джагупов Г. В., Макаренко В. С. Організація діяльності підрозділів ювенальної превенції : навч. посіб. / за заг. ред. О. І. Безпалової. Харків : ХНУВС, 2022. 204 с.

4) складання та виконання плану заходів із індивідуальної профілактики з урахуванням результатів проведення оцінки ризиків і потреб дитини;

5) здійснення соціального патронажу щодо дітей, які відбували покарання у виді позбавлення волі;

6) відвідування за місцем проживання дитини для з'ясування умов проживання, а також чинників, які можуть негативно впливати на неї та спонукати до вчинення адміністративних і кримінальних правопорушень;

7) вжиття інших профілактичних (превентивних) заходів, передбачених законодавством.

Поліцейський ЮП під час планування узгоджує з уповноваженим органом з питань пробації заходи з індивідуальної профілактики особи віком від шістнадцяти до вісімнадцяти років, засудженої до покарання, не пов'язаного з позбавленням волі або звільненої зі спеціальної виховної установи, яка перебуває на обліку уповноваженого органу з питань пробації та профілактичному обліку в поліції, з метою уникнення дублювання та планування одночасних заходів.

Алгоритм здійснення заходів індивідуальної профілактики щодо дитини:

– ***Виявлення підстав для взяття на профілактичний облік.*** Підставами для взяття дитини на профілактичний облік є обставини, визначені пунктом 2 розділу ІІІ Інструкції з організації роботи уповноважених підрозділів Національної поліції України у сфері ювенальної превенції. Поліцейський ЮП виявляє зазначені обставини в ході патрулювання дільниці, отримання повідомлень від суб'єктів взаємодії або безпосереднього звернення дитини чи її законних представників.

– ***Взяття на облік та заведення обліково-профілактичної справи.*** У триденний строк з дня отримання підстав для взяття дитини на профілактичний облік поліцейський ЮП виносить постанову про взяття на профілактичний облік дитини та заведення обліково-профілактичної справи (додаток 1), яку затверджує керівник ТВП.

Важливо!

Про взяття дитини на профілактичний облік і заведення ОПС поліцейський ЮП протягом трьох днів з дати узяття на профілактичний

облік письмово повідомляє відповідні центр соціальних служб та службу у справах дітей[49].

– ***Складання плану заходів індивідуальної профілактики.*** Після взяття на облік поліцейський ЮП складає індивідуальний план профілактичних заходів з урахуванням психологічних особливостей дитини та умов її проживання. Надсилає клопотання та подання до соціальних служб, служби у справах дітей, закладу освіти з метою обстеження місця проживання, проведення консультативної роботи з психологом, проведення профілактичної роботи із неповнолітнім та його батьками (законними представниками).

– ***Відвідування за місцем проживання дитини разом зі службою у справах дітей.*** Після постановки на профілактичний облік ювенальний поліцейський обов'язково відвідує за місцем проживання дитину за участю служби у справах дітей для встановлення та усунення причин і умов, що сприяють вчиненню дітьми правопорушень.

– ***Систематичне відвідування та профілактичні бесіди.*** Поліцейський ЮП проводить превентивні та профілактичні бесіди з дитиною за місцем проживання, навчання або роботи не рідше одного разу на місяць. За результатами кожного відвідування додається рапорт у ОПС.

Правовою основою взаємодії підрозділів ювенальної превенції з іншими дотичними органами і службами щодо здійснення заходів індивідуальної та загальної профілактичної діяльності є:

Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» від 7 грудня 2017 року № 2229-VIII

Закон України «Про охорону дитинства» від 26 квітня 2001 року № 2402-III

[49] Про затвердження Інструкції з організації роботи уповноважених підрозділів Національної поліції України у сфері ювенальної превенції : наказ МВС України від 19.12.2017 № 1044 (зі змінами). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0686-18#Text

Закон України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 № 580-VIII

Закон України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей» від 24.01.1995 № 20/95-ВР

Закон України «Про соціальні послуги» від 17 січня 2019 року № 2671-VIII

Інструкція з організації роботи уповноважених підрозділів Національної поліції України у сфері ювенальної превенції, затверджена наказом МВС України від 19 грудня 2017 року № 1044 (зі змінами)

Порядок взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі, затверджений постановою КМУ від 22 серпня 2018 року № 658

Порядок реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми, затверджений постановою КМУ від 19.11.2025 № 1513

Порядок забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження, затверджений постановою КМУ від 1 червня 2020 р. № 585

Порядок провадження органами опіки та піклування діяльності, пов'язаної із захистом прав дитини, затверджений постановою КМУ від 24 вересня 2008 р. № 866

Інструкція з формування та ведення інформаційної підсистеми «Електронний кабінет ювенального поліцейського» інформаційно-комунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України», затверджена наказом МВС від 27.12.2022 № 855

Типова програма унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми, затверджена постановою КМУ від 04.06.2025 № 658

Національний план щодо впровадження Європейської гарантії для дітей в Україні на період до 2030 року затверджений постановою КМУ від 19.11.2025 № 1558

«Деякі питання організації надання соціальних послуг» постанова КМУ від 14.01.2026 № 64

3.4. Взаємодія підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України з громадою у разі порушення права дитини на здобуття загальної середньої освіти

Виховання дітей є однією з найважливіших соціальних функцій, що покладається на батьків як на основних учасників процесу соціалізації. Одним із ключових аспектів цієї відповідальності є забезпечення здобуття дитиною повної загальної середньої освіти, адже саме освіта формує основу її майбутньої інтеграції у суспільство, професійної реалізації та громадянської активності. Виконання цього обов'язку має не лише моральне, а й правове значення, оскільки держава гарантує право

кожної дитини на освіту та водночас покладає на батьків обов'язок створити умови для його реалізації.

Невиконання зазначеного обов'язку може спричинити негативні наслідки для батьків, що проявляються як у соціальній площині – втраті довіри з боку громади та інституцій, так і в юридичній – застосуванні заходів адміністративної чи навіть кримінальної відповідальності. Таким чином, питання забезпечення освіти дитини виходить за межі приватної сімейної сфери та набуває суспільного значення, адже від рівня освіченості молодого покоління залежить розвиток держави. Підрозділи ювенальної превенції спільно із службою у справах дітей виконують взаємодоповнюючі функції: перші – превентивний вплив, а другі – забезпечують правовий і соціальний контроль, що разом формує систему безпечного середовища дитини та захисту права дитини на освіту.

Відповідно до пункту 1 розділу ІІ Інструкції одним із основних завдань, що забезпечує поліцейський ЮП є вжиття заходів відповідно до законодавства стосовно батьків або інших законних представників, які не забезпечили право дитини на здобуття загальної середньої освіти. Реалізація цього завдання здійснюється у взаємодії із закладами освіти та органами місцевого самоврядування.

Відповідно до частини другої *статті 12 Закону України «Про освіту»* повна загальна середня освіта є обов'язковою. Вона може здобуватися як у закладах освіти, так і в інших формах, передбачених законодавством.

Статтею 25 Закону України «Про повну загальну середню освіту» визначено, що батьки учнів мають права та обов'язки у сфері загальної середньої освіти, передбачені цим Законом, Законом України «Про освіту» та іншими законами України. На батьків учнів, а також керівників закладів освіти, які виконують обов'язки опікунів дитини у випадках, визначених законом, покладається відповідальність за здобуття ними повної загальної середньої освіти[50].

Також *відповідно до пункту 3 статті 150 Сімейного кодексу Україну* батьки зобов'язані забезпечити здобуття дитиною повної загальної середньої освіти, готувати її до самостійного життя[51].

Згідно з *постановою Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2017 року № 684 «Про затвердження Порядку ведення обліку дітей дошкільного, шкільного віку, вихованців та учнів»* діти, не охоплені навчанням, – це діти шкільного віку, які повинні здобувати загальну

[50] Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 № 463-IX. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text.

[51] Сімейний кодекс України : Закон України від 10.01.2002 № 2947-III. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#n713.

середню освіту, але не здобувають її в будь-якій з форм, що визначена законодавством, у тому числі учні, які не відвідують навчальні заняття у закладі освіти протягом десяти робочих днів поспіль з невідомих або без поважних причин.

Поважними причинами відсутності вважаються:

– надана медична довідка з лікувального закладу;

– письмове пояснення від батьків чи законних представників (для неповнолітніх учнів);

– власне пояснення учня (якщо він повнолітній).

Під час дистанційного навчання відвідування уроків залишається обов'язковим. Контроль за ним теж покладається на батьків, адже стаття 55 Закону України «Про освіту» покладає на них обов'язок забезпечувати виконання дитиною освітньої програми та досягнення нею результатів навчання.

Відповідальні працівники органів управління у сфері освіти забезпечують у межах своєї компетенції ведення обліку, а саме: отримують зведену інформацію про дітей, не охоплених навчанням, у розрізі закладів освіти своїх територіальних громад та ініціюють подання таких записів до уповноважених служб у справах дітей засобами автоматизованого комплексу менеджменту, інформують за допомогою електронних комунікацій уповноважені підрозділи органів Національної поліції з метою вжиття заходів, визначених законодавством[52].

Інформація про відмітку в профілі дитини «не охоплена (не охоплений) навчанням» після опрацювання відповідальними працівниками органів управління у сфері освіти невідкладно надсилається до відповідного територіального органу служби у справах дітей з використанням засобів автоматизованого комплексу менеджменту, а в разі відсутності такої можливості – за допомогою електронних комунікацій[53].

Відповідальні працівники служби у справах дітей забезпечують у межах своєї компетенції:

– ведення обліку за результатами отримання в автоматизованому комплексі менеджменту або за допомогою електронних комунікацій інформації про дітей, не охоплених навчанням, та провадять діяльність, пов'язану з їх залученням (поверненням) до навчання, відповідно до законодавства;

– виявлення дітей дошкільного та шкільного віку, інформація про яких відсутня в автоматизованому комплексі менеджменту та/або

---

[52] Про затвердження Порядку ведення обліку дітей дошкільного, шкільного віку, вихованців та учнів : Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок від 13.09.2017 № 684. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/684-2017-%D0%BF#Text.

[53] Там само.

Державному реєстрі актів цивільного стану громадян, створення профілів таких дітей та/або інформування про таких дітей орган опіки і піклування за місцем їх проживання або перебування для сприяння в оформленні їм свідоцтв про народження (у разі відсутності);

– внесення змін до профілю дитини в автоматизованому комплексі менеджменту в разі наявності інформації про неї, що стала їм відома під час виконання службових (посадових) обов'язків;

– інформування органів управління у сфері освіти щодо необхідності забезпечення здобуття освіти дітьми, не охопленими навчанням.

У випадку, коли дитина систематично пропускає уроки без поважних причин, батьків або законних представників можуть притягнути до адміністративної відповідальності за статтею 184 Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Крім того, у виняткових випадках, коли батьки ухиляються від виконання своїх обов'язків із виховання та забезпечення здобуття освіти дитиною, суд може позбавити їх батьківських прав (п. 2 ч. 1 ст. 164 Сімейного кодексу України).

Алгоритм дій ювенальної превенції, пов'язаної із захистом права дитини на здобуття загальної середньої освіти

Виявлення дітей, які не отримують освіту. Поліцейський ювенальної превенції отримує від органів управління у сфері освіти відомості про дітей шкільного віку, що не відвідують навчальні заклади або пропускають заняття систематично без поважних причин.

Відповідно до вимог Порядку ведення обліку дітей дошкільного, шкільного віку, вихованців та учнів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2017 р. № 684[54] у разі виявлення дітей, не охоплених навчанням, відповідальні працівники закладів освіти:

− вносять в автоматизованому комплексі менеджменту інформацію до профілю дитини про те, що вона не охоплена навчанням;

− інформують за допомогою електронних комунікацій уповноважені підрозділи органів Національної поліції з метою вжиття заходів, визначених законодавством.

Перевірка за місцем проживання та взаємодія з батьками. За кожним виявленим фактом систематичних пропусків занять

[54] Про затвердження Порядку ведення обліку дітей дошкільного, шкільного віку, вихованців та учнів : Постанова Кабінету Міністрів України 13.09.2017 № 684. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/684-2017-%D0%BF#Text

поліцейський ювенальної здійснює виїзд за місцем проживання дитини, проводить бесіду з батьками або законними представниками, з’ясовує причини відсутності та залучає за потреби центр соціальних служб для оцінки умов проживання. При виявленні ознак бездоглядності – повідомляє службу у справах дітей.

Вжиття заходів відповідальності. У разі встановлення факту ухилення батьків від забезпечення права дитини на загальну середню освіту поліцейський ювенальної превенції складає протокол про адміністративне правопорушення за статтею 184 Кодексу України про адміністративні правопорушення (невиконання батьками або особами, що їх замінюють, обов'язків щодо виховання дітей) та передає матеріали до суду.

Правовою основою взаємодії підрозділів ювенальної превенції з іншими дотичними органами і службами щодо здійснення захисту прав дитини на здобуття загальної середньої освіти є:

Закон України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей» від 24.01.1995 № 20/95-ВР

Інструкція з організації роботи уповноважених підрозділів Національної поліції України у сфері ювенальної превенції, затверджена наказом МВС України від 19 грудня 2017 року № 1044 (зі змінами)

Сімейний кодекс України від 10.01.2002 № 2947-III

Закон України «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 № 463-IX

Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII

Порядок ведення обліку дітей дошкільного, шкільного віку, вихованців та учнів, затверджений постановою КМУ від 13 вересня 2017 р. № 684

Розділ 4
ПРОПОЗИЦІЇ ДЛЯ ПОЛІПШЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ ПІДРОЗДІЛІВ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ З ГРОМАДАМИ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ ТА ЗАХИСТУ ПРАВ ДІТЕЙ

Проведений у попередніх розділах методичних рекомендацій аналіз нормативно-правового забезпечення моделі партнерства між підрозділами ювенальної превенції Національної поліції України та територіальними громадами, а також виокремлені проблемні аспекти такої взаємодії в результаті проведеного опитування дають підстави для формулювання наступних пропозицій та рекомендацій:

1. Поліпшення взаємодії підрозділів ювенальної превенції національної поліції України з громадами шляхом укладення угод (меморандумів) про співпрацю відповідно до Закону України «Про Національну поліцію».

Поліцейським підрозділів ювенальної превенції доцільно покращувати взаємодію з органами місцевого самоврядування, службами у справах дітей, закладами освіти, охорони здоров’я, центрами надання соціальних послуг та громадськими об'єднаннями шляхом укладення угод (меморандумів) про партнерство, що визначають предмет співпраці, обсяг і порядок обміну інформацією з дотриманням вимог законодавства про захист персональних даних, періодичність спільних заходів тощо.

Водночас варто зауважити, що відповідно до статті 5 Закону України «Про Національну поліцію» (далі – Закон) поліція у своїй діяльності взаємодіє з органами правопорядку та іншими органами державної влади, а також органами місцевого самоврядування відповідно до Закону та інших нормативно-правових актів. Крім того, діяльність поліції здійснюється в тісній співпраці та взаємодії з населенням, територіальними громадами та громадськими об’єднаннями на засадах партнерства і спрямована на задоволення їхніх потреб (частина перша статті 11 Закону). Стаття 89 Закону України «Про Національну поліцію» встановлює загальне повноваження поліції взаємодіяти з громадськістю шляхом підготовки та виконання спільних проєктів, програм і заходів.

Від імені Національної поліції України підписувати угоди (меморандуми) про співробітництво уповноважені Голова Національної поліції або його перший заступник та заступники відповідно до функціонального розподілу обов’язків, а також особи, уповноважені на таке підписання Головою Національної поліції України в установленому порядку.

2. Врегулювання питання взаємодії зі службою у справах дітей в позаробочий/нічний час.

Пункт 23 постанови КМУ від 19.11.25 № 1513 «Про затвердження Порядку реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми» покладає на службу у справах дітей обов'язок завчасно передати уповноваженому підрозділу Національної поліції номери мобільних телефонів чергових посадових осіб на вихідні та святкові дні[55]. Однак результати опитування поліцейських свідчать, що проблемним залишається питання виїзду та взаємодії зі службою у справах дітей у позаробочий та нічний час.

У такому випадку доцільним є розроблення на місцевому рівні (наприклад, під час засідання координаційної ради при органі місцевого самоврядування) міжвідомчого алгоритму спільно зі службою у справах дітей та центром надання соціальних послуг. Такі алгоритми повинні забезпечити чітке реагування та визначення посадових осіб служб у справах дітей на випадки коли надходить повідомлення або інформація про наявність загрози життю чи здоров'ю дитини, де вона проживає або цілодобово перебуває у позаробочий та нічний час.

3. Інтеграція ювенальної превенції в безпековий простір громади та освітнє середовище

Для забезпечення безпечного середовища для дітей у громаді підрозділи ювенальної превенції варто здійснювати системну взаємодію з громадами на засадах «Community Policing», забезпечуючи постійну координацію з уповноваженими посадовими особами з питань безпеки громад (спеціалістами з безпеки в освітньому середовищі), закладами освіти, службами у справах дітей. Ювенальний поліцейський не повинен діяти ізольовано, адже його робота має інтегруватися в єдиний безпековий простір громади, де одну з ключових ролей у профілактиці відіграє саме місцеве самоврядування та школа. Створення такої дієвої екосистеми безпеки дитини на рівні кожної громади зумовить підвищення рівня довіри до поліції та забезпечить захист прав та інтересів дітей у громаді..

Спільні просвітницько-профілактичні програми та безпекові заходи розробляються та затверджуються спільно з органами місцевого самоврядування з урахуванням специфіки і безпекового профілю кожної окремої громади».

4. Оптимізація індивідуальної профілактичної роботи за підтримки ресурсів громади

[55] Про затвердження Порядку реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми : Постанова Кабінету Міністрів України від 19.11.2025 № 1513. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1513-2025-%D0%BF.

План заходів з індивідуальної профілактики щодо дитини, яка перебуває на обліку, поліцейським підрозділу ювенальної превенції доцільно складати із залученням (за згодою) психологів закладів освіти, центрів надання соціальних послуг територіальної громади, оскільки поліцейський ювенальної превенції не є професійним дитячим психологом чи педагогом. Заходи плану мають передбачати залучення дитини до гурткової, спортивної або культурної діяльності, що фінансується та організовується органами місцевого самоврядування в межах громади. Для того щоб індивідуальна профілактика не зводилася до формальних бесід, варто використовувати професійний потенціал громади (психологів, спортивні секції, молодіжні центри).

5. Профілактика повторних випадків самовільного залишення дитиною сім'ї, навчально-виховного закладу чи спеціальної установи для дітей.

Відповідно до положень Інструкції з організації роботи уповноважених підрозділів Національної поліції України у сфері ювенальної превенції поліцейський ювенальної превенції бере на профілактичний облік дитину у віці від одинадцяти до вісімнадцяти років, яка протягом року два і більше разів самовільно залишала сім'ю, навчально-виховний заклад чи спеціальну установу для дітей. Проте дитина, яка самовільно залишила сім'ю, навчально-виховний заклад чи спеціальну установу для дітей, навіть раз на рік теж потребує уваги з боку ювенальної поліції. Діти найчастіше тікають з дому через конфлікти, психологічні травми або домашнє насильство. Саме тому важливим є вжиття заходів поліцейським щодо недопущення повторного самовільного залишення сім'ї та проведення загальнопрофілактичних бесід.

Після встановлення місцезнаходження дитини, яка самовільно залишила місце проживання чи навчання, поліцейському ювенальної превенції доцільно разом із психологом громади (або за можливості на базі дружнього до дитини простору в громаді) провести бесіду для встановлення відсутності або наявності фактів насильства, булінгу тощо, що могли призвести до такої поведінки дитини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрєєнкова В. Л., Байдик В. В., Войцях Т. В., Калашник О. А. Запобігання та протидія проявам насильства: діяльність закладів освіти : навч.-метод. посіб. Київ : ФОП Нічога С.О., 2020. 196 с.
2. Безпалова О. І., Джагупов Г. В., Макаренко В. С. Організація діяльності підрозділів ювенальної превенції : навч. посіб. / за заг. ред. О. І. Безпалової; МВС України. Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2022. 204 с.
3. Берендєєва А. І. Профілактична діяльність Національної поліції України в закладах освіти. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 2. С. 679–682. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-2/168.
4. Від домашнього насильства найбільше потерпають діти 5–14 років – дослідження «Ла Страда Україна». URL : https://zmina.info/news/vid-domashnogo-nasylstva-perevazhno-poterpayut-dity-5-14-rokiv-doslidzhennya-la-strada-ukrayina/.
5. Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти : наказ МОН України від 28.12.2019 № 1646. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0111-20#Text.
6. Дрок І. Провадження у справах про булінг. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 7. С. 149–152. DOI https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.7.25.
7. Дрок І. С. Особливості складання протоколу про адміністративне правопорушення, передбачене статтею 173-4 КУПАП. *Організаційно-правове забезпечення підрозділів превентивної діяльності Національної поліції: матеріали регіон. кругл. столу* (м. Дніпро, 19 червня 2020 року). Дніпро : ДДУВС, 2020. С. 45–49.
8. Європейська конвенція про здійснення прав дітей : Конвенція, Міжнародний документ від 25.01.1996. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_135#Text.
9. Запобігання та протидія булінгу у закладах освіти в умовах воєнного стану : метод. рек. / кол. авт. Дніпро : ДДУВС, 2025. 68 с.
10. Звіт про результати роботи. 2025. *Національна поліція України*. URL: https://npu.gov.ua/static-objects/npu/sites/1/zvit-npu-2025.pdf.
11. Зеленський Є. С., Карпенко О. М. Адміністративно-правовий статус підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України. *Публічне право*. 2021. № 1 (41). С. 63–70.

12. Керівні принципи Комітету міністрів Ради Європи щодо правосуддя, дружнього до дітей, від 17 листопада 2010 р. *Програма Ради Європи «Будуємо Європу для дітей і разом з дітьми»*. URL: https://rm.coe.int/16804c2188.

13. Керівні принципи Організації Об'єднаних Націй для попередження злочинності серед неповнолітніх (Ер-Ріядські керівні принципи) : Резолюція, Принципи від 14.12.1990 № 45/112. URL : https://ips.ligazakon.net.

14. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text.

15. Конвенція про права дитини : Міжнародний документ від 20.11.1989. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text.

16. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text.

17. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text.

18. МВС: Понад 1,7 тис офіцерів Служби освітньої безпеки вже працюють у школах. URL: https://interfax.com.ua/news/general/1108421.html.

19. Мінімальні стандартні правила Організації Об'єднаних Націй, що стосуються відправлення правосуддя щодо неповнолітніх («Пекінські правила») № 995_211 від 29.11.1985. URL : https://zakononline.ua/documents/show/158593___158593.

20. Організаційно-правові засади, форми та методи діяльності служби освітньої безпеки Національної поліції України : метод. рек. Дніпров. держ. ун-т внутр. справ. Дніпро, 2025. 106 с.

21. Пісоцька К. О. Діяльність підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України: адміністративно-правовий аспект : монографія. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2023. 158 с.

22. Пісоцька К. О. Захист прав та інтересів дітей: фокус діяльності ювенальної превенції Національної поліції під час воєнного стану. *Наукові перспективи*. 2025. № 2 (56). С. 1542–1554. URL: https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-2(56)-1542-1554.

23. Пісоцька К. О. Профілактика правопорушень серед неповнолітніх під час воєнного стану в Україні: стратегії та виклики : матеріали VII Міжнародної науково-практ. конф. (ДДУВС, 17.03.2023). С. 245–249.

24. Порядок забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження : Постанова Кабінету Міністрів

України від 01.06.2020 № 585. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/585-2020-%D0%BF.

25. Про безоплатну правничу допомогу : Закон України від 02.06.2011 № 3460-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text.

26. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню) : Закон України від 18.12.2018 № 2657-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-19#Text.

27. Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text.

28. Про затвердження Інструкції з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України : наказ МВС України від 27.04.2020 р. № 357.

29. Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів Національної поліції України із забезпечення безпечного освітнього середовища в закладах загальної середньої освіти : наказ МВС України від 01.10.2024 № 663. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1590-24#Text.

30. Про затвердження Інструкції з організації роботи уповноважених підрозділів Національної поліції України у сфері ювенальної превенції : наказ МВС України від 19.12.2017 № 1044 (зі змінами). URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0686-18.

31. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції : наказ МВС України від 6 листопада 2015 р. № 1376. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1496-15.

32. Про затвердження Інструкції із застосування органами та підрозділами поліції технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису : наказ МВС України від 18.12.2018 № 1026. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0028-19#Text.

33. Про затвердження Методики оцінки ризиків безпеки в системі освіти, пов’язаних із збройною агресією російської федерації проти України : Постанова Кабінету Міністрів України від 02.08.2024 № 866. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/866-2024-%D0%BF#n15.

34. Про затвердження Положення про інформаційно-телекомунікаційну систему «Інформаційний портал Національної поліції України» : наказ МВС України від 03.08.2017 № 676. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1059-17.

35. Про затвердження Положення про програмно-апаратний комплекс «Автоматизований інформаційний комплекс освітнього менеджменту» : Постанова Кабінету Міністрів України від 02.12.2021 № 1255. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1255-2021-%D0%BF#Text.

36. Про затвердження Порядку ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події : наказ МВС України від 08.02.2019 № 100. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0223-19#Text.

37. Про затвердження Порядку ведення обліку дітей дошкільного, шкільного віку, вихованців та учнів : Постанова Кабінету Міністрів України від 13.09.2017 № 684. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/684-2017-%D0%BF#Text.

38. Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі : Постанова Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 658. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/658-2018-%D0%BF.

39. Про затвердження Порядку раннього попередження та евакуації учасників освітнього процесу в разі нападу або ризику нападу на заклад освіти : наказ МВС України, МОН України від 18.08.2023 № 685/1013.

40. Про затвердження Порядку реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми : Постанова Кабінету Міністрів України від 19.11.2025 № 1513. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1513-2025-%D0%BF.

41. Про затвердження Порядку розгляду звернень та організації проведення особистого прийому громадян в органах та підрозділах Національної поліції України : наказ МВС від 15.11.2017 № 930. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1493-17.

42. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text.

43. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей : Закон України від 24.01.1995 № 20/95-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/20/95-%D0%B2%D1%80#Text.

44. Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 № 2402-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text.

45. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 № 463-IX. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text.

46. Про реалізацію експериментального проекту щодо посилення безпеки освітнього середовища в закладах загальної середньої освіти в

умовах правового режиму воєнного стану : Постанова Кабінету Міністрів України від 01.11.2024 № 1245. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1245-2024-%D0%BF#Text.

47. Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text.

48. Про схвалення Концепції безпеки закладів освіти : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 07.04.2023 № 301-р. URL: https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-skhvalennia-kontseptsii-bezpeky-zakladiv-osvity-i070423-301.

49. Про схвалення Національної стратегії захисту прав дитини у сфері юстиції на період до 2028 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025-2028 роках : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.07.2025 № 708-р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/708-2025-%D1%80/ed20250714#n42.

50. Сімейний кодекс України : Закон України від 10.01.2002 № 2947-III. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text.

ДОДАТКИ

Додаток 1

ВЗАЄМОДІЯ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ З ТЕРИТОРІАЛЬНИМИ ГРОМАДАМИ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ТА ЗАХИСТУ ПРАВ ДІТЕЙ

(результати опитування поліцейських)

Метою опитування поліцейських підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України стало вивчення практичного досвіду, особливостей організації взаємодії, а також виявлення чинників, які впливають на її реалізацію у повсякденній службовій діяльності. Отримані результати направлені на узагальнення існуючої практики та формування науково обґрунтованих рекомендації удосконалення взаємодії ювенальної превенції з громадами в сфері захисту прав дитини. Результати опитування ювенальних поліцейських (N = 720 респондентів), проведеного авторами (квітень 2026 року) дозволяють констатувати: взаємодія підрозділів ювенальної превенції з суб'єктами територіальних громад загалом здійснюється на достатньому функціональному рівні та спирається на відносно міцний базис взаємної довіри між партнерами.

1. Вкажіть стаж Вашої служби у підрозділах ювенальної превенції:

- до 5 років – 400;
- 6–10 років – 148;
- більше 15 років – 105;
- 11–15 років – 63.

2. Вкажіть, в якій області Ви служите:

- м. Київ – 46;
- Дніпропетровська область – 64;
- Одеська область – 63;
- Київська область – 49;
- Вінницька область – 47
- Запорізька область – 35;
- Чернігівська область – 34

– Харківська область – 31;
– Миколаївська область – 30;
– Сумська область – 28;
– Житомирська область – 27;
– Черкаська область – 26;
– Івано-Франківська область – 26;
– Закарпатська область – 20;
– Кіровоградська область – 20;
– Тернопільська область – 19;
– Хмельницька область – 19
– Херсонська область – 14;
– Львівська область – 14;
– Волинська область – 14;
– Донецька область – 10;
– Чернівецька область – 5;
– Полтавська область – 4;
– Рівненська область – 4;
– Луганська область – 2?

3. Як ви оцінюєте рівень довіри представників органів і служб у сфері захисту прав дітей Вашої громади до підрозділів ювенальної превенції у вашому регіоні:

– достатній рівень довіри – 336;
– високий рівень довіри – 277;
– дуже високий рівень довіри – 103;
– низький рівень довіри – 19;
– дуже низький рівень довіри – 8;

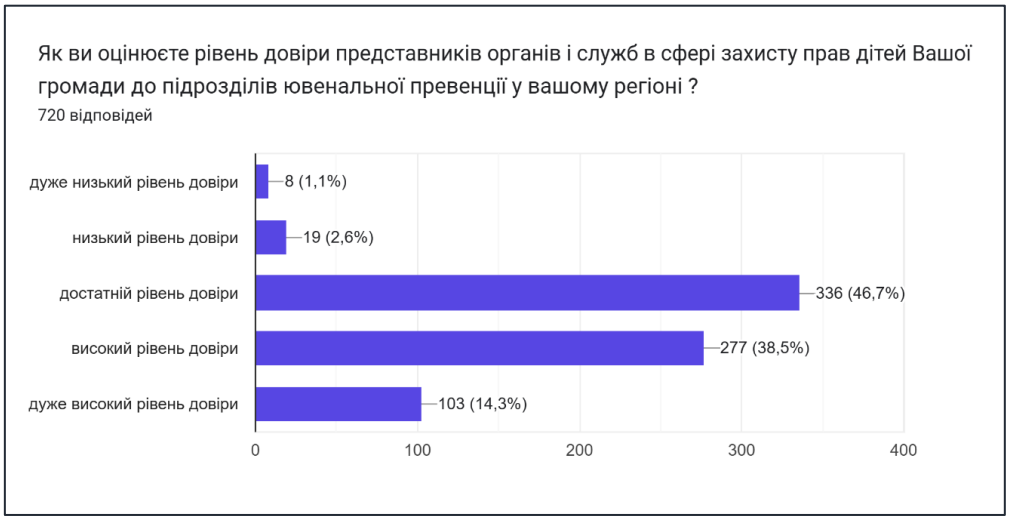

4. Як змінилась ваша робота з громадою у сфері безпеки та захисту прав дітей після початку повномасштабного вторгнення:

– взаємодія не змінилась – 407;
– поліпшилась взаємодія – 281;
– погіршилась взаємодія – 33?

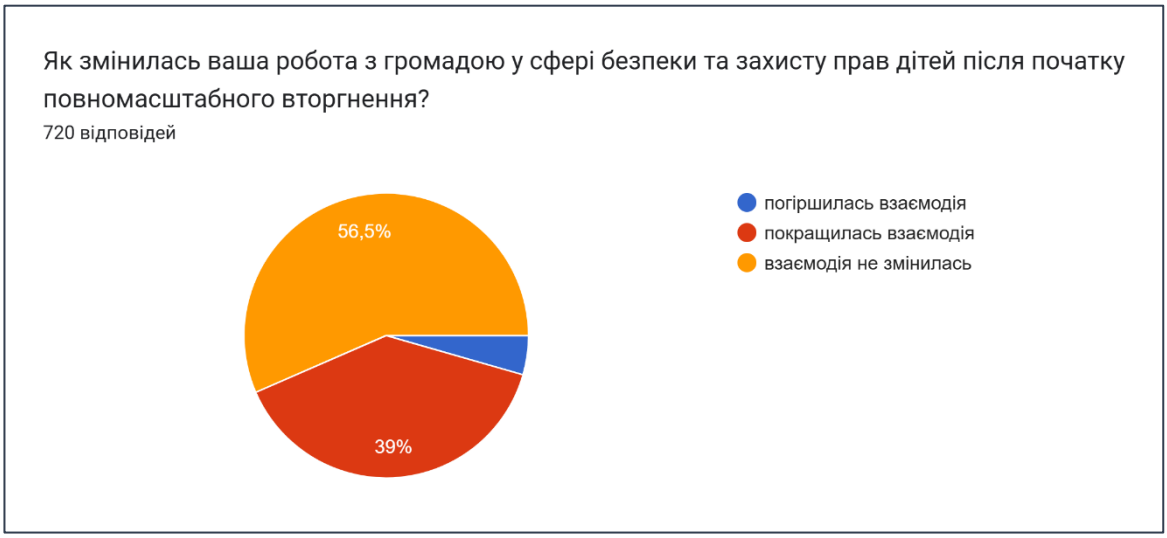

5. Чи достатньо проінформовані органи та служби Вашої громади про Ваші повноваження та функції у сфері захисту прав дітей:

– Так, вважаю достатньо проінформовані – 630;
– Вважаю, що частково проінформовані – 86;
– Ні, вважаю, що непроінформовані – 5?

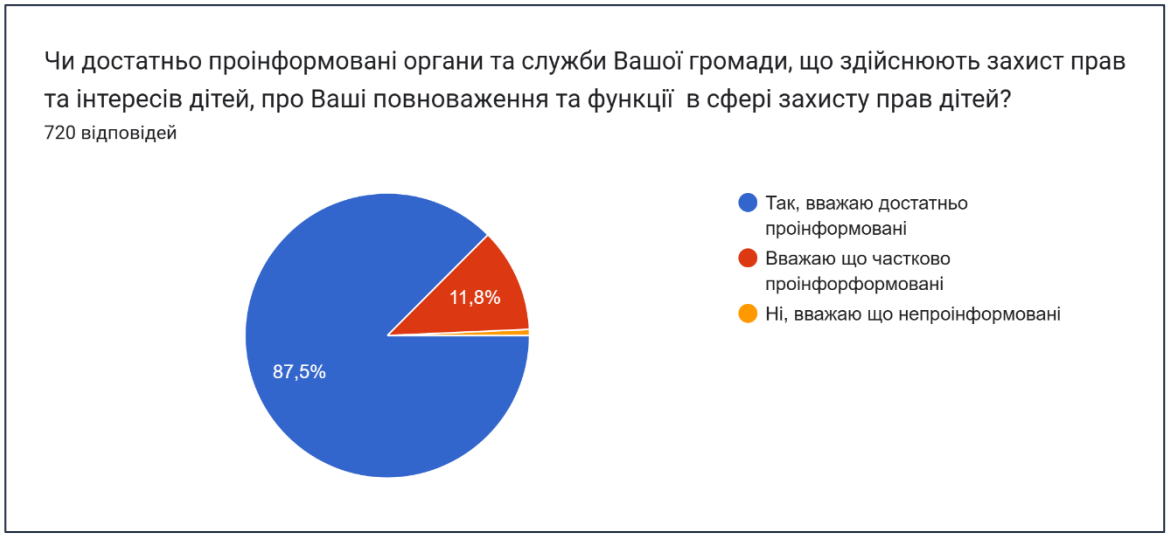

6. Які канали комунікації з громадою ви використовуєте найчастіше:

– особисті зустрічі/виїзди – 506;
– месенджери (Viber, Telegram-канали/чати) – 125;

– офіційний сайт поліції/громади – 45;
– соціальні мережі (Facebook, Instagram, TikTok) – 31;
– медіа (радіо, газети, телебачення) – 8;
– інші поодинокі відповіді (е-пошта, офіційне листування тощо) – 5?

7. Опишіть конкретну проблемну ситуацію під час міжвідомчої взаємодії *(відкрите текстове питання)*.

Отримано 720 заповнень, з яких 302 відповіді– «проблем немає/відсутня / прочерк».

Серед розширених відповідей зазначається наступні проблемні ситуації:

– не надання відділом служби у справах дітей інформації на запит щодо родин, які опинились у складних життєвих обставинах та перебувають на обліку;
– відсутність реабілітаційних центрів для влаштування дітей;
– відсутність відповідних закладів для поміщення дітей у разі їхній загрозі життю та здоров'ю;
– не прийняття органами охорони здоров'я дитини, виявленої без нагляду;
– не реагування у нічний час представників служби у справах дітей та соціальних служб;
– у вихідні дні та після 17 години жодна служба не працює, тобто взаємодія у неробочий час з ССД, ЦНСП неможлива;
– проблемним питанням є виїзд служб в позаробочий/нічний час;
– виникають труднощі у процесі міжвідомчої взаємодії, зокрема під час направлення подань до служби у справах дітей наприклад щодо вжиття заходів належного реагування, де виникає необхідність вилучити дітей, проте служба не реагує та не хоче співпрацювати;
– ССД відмовляється брати участь у пошуку безвісно зниклої дитини спільно з ювенальними поліцейськими;

− недосконаліть чинного наказу МОН та МВС від 17.12.2013 № 1095/1239 «Про затвердження форм документів про дитину, покинуту в пологовому будинку, іншому закладі охорони здоров'я або яку відмовилися забрати батьки чи інші родичі, про підкинуту чи знайдену дитину та Інструкцій про порядок їх заповнення», а саме відсутність чіткого алгоритму дій на місці події під час виявлення дитини;

− у разі виявлення дитини з психіатричними розладами відсутній заклад для поміщення таких дітей;

− не розроблений механізм профілактичної роботи саме з неповнолітніми кривдниками;

− комунікація соціальних служб з ювенальною поліцією здійснюється вибірково, а також служба практично не залучає ювенального поліцейського до перевірок сімей СЖО.

8. З яким конкретно органом/службою у Вас найменш налагоджена співпраця:

– 720 заповнень;

– 199 – «немає проблем/ з усіма налагоджено»;

– 521 – служба у справах дітей, центри соціальних служб, органи місцевого самоврядування, батьківські спільноти, департамент освіти, навчальні заклади?

9. Які виклики виникали під час реагування на булінг, домашнє насильство, вербування тощо, що залишились поза увагою у взаємодії з громадами: *(відкрите питання)*

– 720 заповнень: 341 – «не виникало / відсутні», 379 – змістовна відповідь.

– Основні теми: небажання батьків/освітян визнавати проблему, брак фахівців-психологів у громадах, повільна реакція закладів освіти, випадки неповідомлення закладом освіти про випадки булінгу?

10. Чи виникали труднощі через відсутність знань/поінформованості про нормативно-правові акти, що регулюють взаємодію з громадами:

– ні, труднощів не виникало – 536;

– інколи труднощі виникали – 163;

– так, виникали труднощі – 21?

11. Які прогалини/суперечності у нормативно-правовому регулюванні є найбільш проблемними? *(відкрите питання):*

– 720 заповнень: 315 – «немає/відсутні», 405 – змістовна відповідь (найчастіше – неврегульованість міжвідомчої взаємодії, відсутність єдиного алгоритму дій, дублювання повноважень служб, нечітке визначення механізмів обміну інформацією між поліцією та іншими органами, що призводить до затримок або ігнорування запитів)?

12. З якими дотичними службами Ваш підрозділ співпрацює щодо дітей на профілактичних обліках поліції *(відкрите питання):*

– 720 заповнень: 131 – «немає/відсутні», 589 – змістовна відповідь.

– Найчастіше згадують: службу у справах дітей (ССД) – понад 160 згадувань, пробацію – 14, центри соціальних служб?

13. Наведіть приклад успішної взаємодії з громадою у Вашому регіоні *(відкрите питання):*

– 720 заповнень: 252 – «немає/важко відповісти», 468 – змістовна відповідь (описи спільних рейдів, профілактичних заходів у школах, оперативної реакції соцслужб).

14. Які конкретні зміни могли б найбільше покращити взаємодію з громадами *(відкрите питання):*

– 720 заповнень: 255 – «немає/важко відповісти», 465 найпоширеніші теми: транспорт – 16 прямих згадок, технічне забезпечення – 19, навчання – 9?

15. Як часто відбувається взаємодія з представниками територіальної громади *(за напрямками, шкала: ніколи → дуже часто)?*

Суб'єкт взаємодії	ніколи	зрідка	іноді	часто	дуже часто
органи місцевого самоврядування	22	91	247	240	120
заклади освіти	6	19	121	279	295
служби у справах дітей	7	19	128	234	332
центри соціальних служб	10	46	177	263	224
громадські/волонтерські організації	74	199	280	123	44
батьківські спільноти	63	182	264	155	56
заклади охорони здоров'я	15	93	265	237	110

16. У яких формах найчастіше здійснюється Ваша взаємодія з громадою: *(до 3 варіантів, підрахунок кожного варіанта окремо, n=720 респондентів)*

- спільні профілактичні заходи (рейди, відпрацювання) – 562;
- профілактичні бесіди з дітьми – 559;
- інформаційно-роз'яснювальні заходи у закладах освіти – 469;
- участь у комісіях (з питань захисту прав дитини тощо) – 441;
- реагування на звернення громадян – 434;
- індивідуальна робота з сім'ями – 420;
- участь у міжвідомчих нарадах – 243;
- онлайн-комунікація (месенджери, соцмережі) – 178;
- інші поодинокі відповіді – 5?

17. Хто найчастіше є ініціатором взаємодії *(до 3 варіантів, підрахунок кожного варіанта, n=720):*

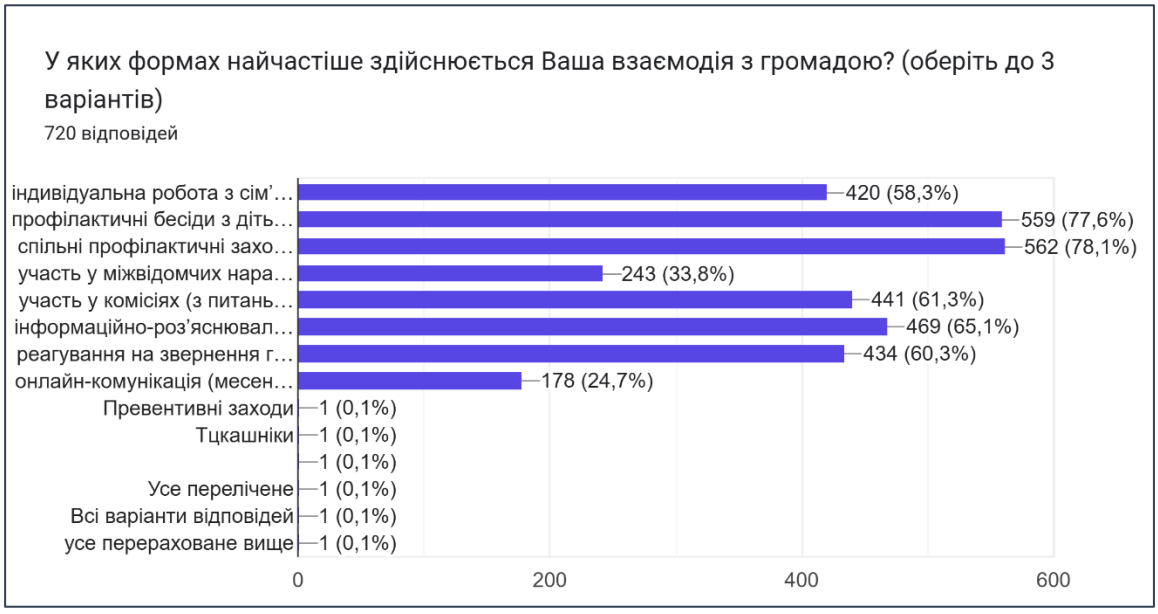

– підрозділ ювенальної превенції – 691;
– служба у справах дітей – 567;
– заклади освіти – 478;
– соціальні служби – 241;
– органи місцевого самоврядування – 128;
– батьки/громадяни – 84;
– громадські організації – 40?

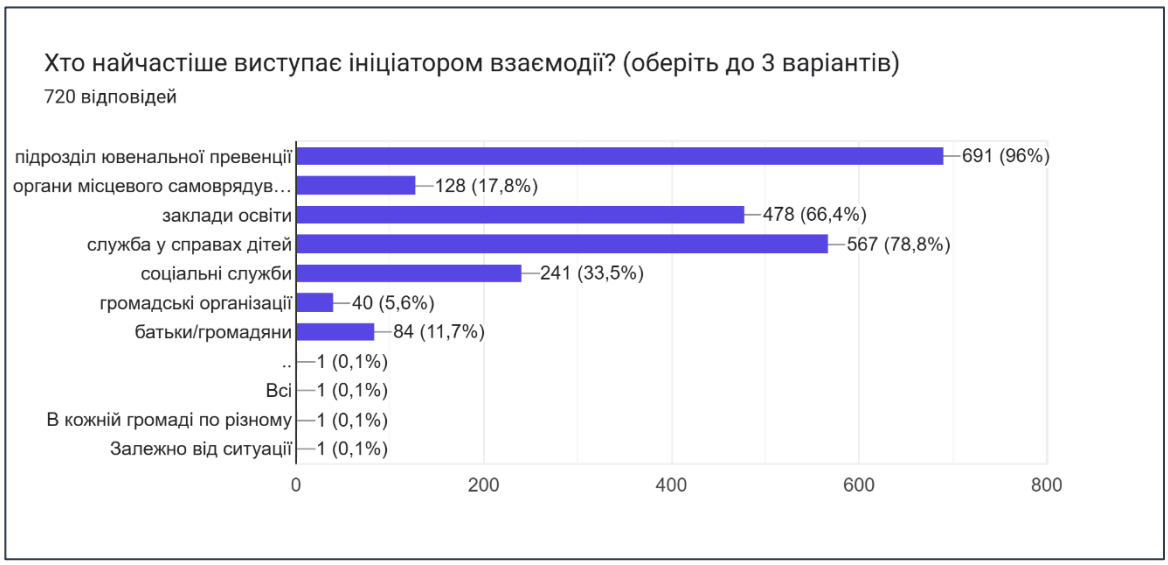

18. Як часто виникають затримки в отриманні необхідної інформації від інших суб'єктів:

– зрідка – 341;
– іноді – 261;
– ніколи – 82;
– часто – 42;
– постійно – 17?

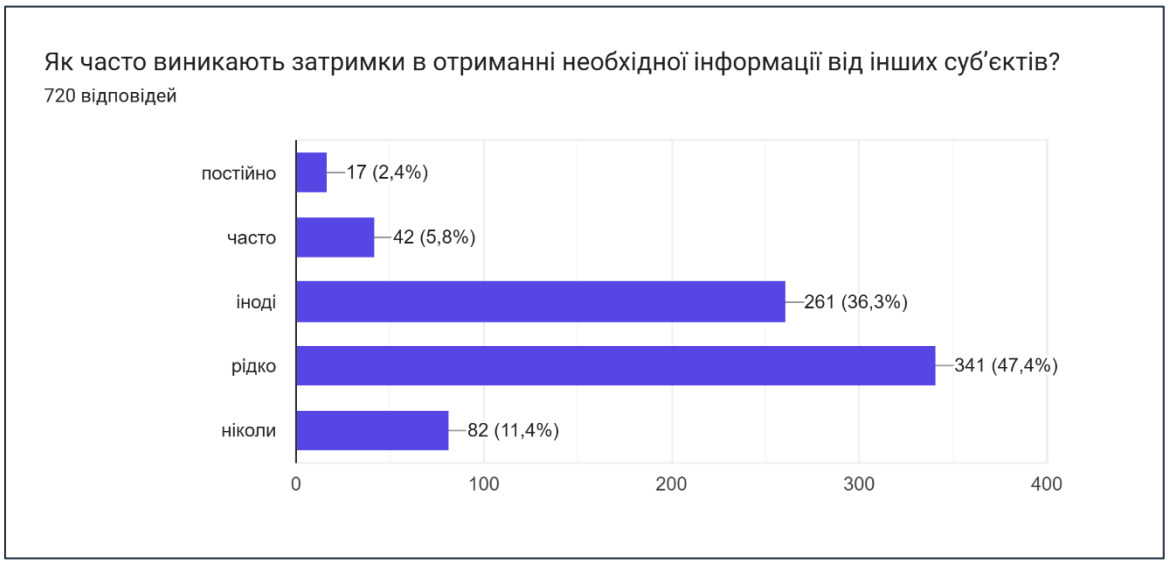

19. Як часто представники громади залучаються до вирішення таких ситуацій? *(шкала 1–ніколи … 5–дуже часто)*

Ситуація	1 ніколи	2 зрідка	3 іноді	4 часто	5 дуже часто
домашнє насильство за участю дітей	18	80	193	266	163
булінг у закладах освіти	25	110	206	242	137
бездоглядність/бродяжництво дітей	31	104	209	248	128
зникнення дітей	57	126	223	205	109
правопорушення, вчинені неповнолітніми	41	124	234	224	97
робота із сім’ями у складних життєвих обставинах	14	55	163	256	232
евакуація дітей із зони бойових дій	243	117	157	125	78

20. Як часто Ви стикаєтеся з такими ситуаціями під час взаємодії з громадою *(шкала 1–ніколи … 5–дуже часто)?*

Ситуація	1 ніколи	2 зрідка	3 іноді	4 часто	5 дуже часто
відсутність зворотного зв’язку	294	276	118	23	9
несвоєчасне реагування інших служб	270	300	111	29	10
небажання служб співпрацювати	375	220	93	22	10
уникнення відповідальності з боку батьків	216	240	171	71	22
конфліктні ситуації з учасниками взаємодії	288	279	120	29	4
поширення недостовірної інформації	*дані відсутні*				
дублювання функцій між суб’єктами	264	290	122	28	16

21. Чи наявні у Вашій громаді формалізовані механізми взаємодії (угоди, протоколи, координаційні групи):

- так – 261;
- частково – 175;
- важко відповісти – 160;
- ні – 143?

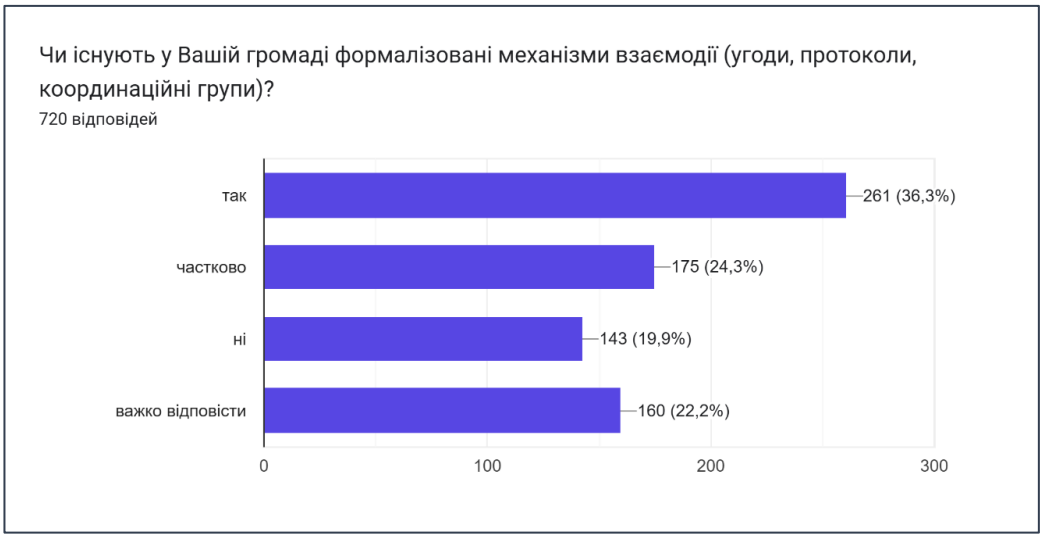

22. Як часто проводяться спільні заходи з іншими суб'єктами:

– регулярно (щомісяця і частіше) – 560;
– кілька разів на рік – 80;
– епізодично – 73;
– не проводяться – 7?

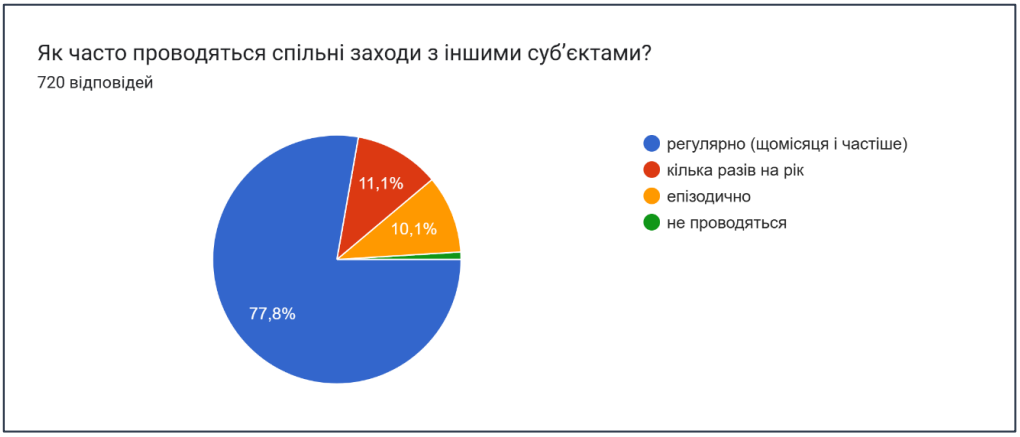

23. Чого найчастіше бракує для організації взаємодії:

– транспорту – 296;
– часу – 180;
– кадрових ресурсів – 141;
– підтримки з боку органів та служб у сфері захисту прав дітей – 33;
– технічних засобів – 30;
– нормативного врегулювання – 25;
– доступу до інформації – 15?

Додаток 2

Примірний перелік
номерів телефонів та служб для звернення дітей
за допомогою у випадках насильства та жорстокого
поводження з ними або загрози їхньому життю чи здоров'ю,
а також у випадках насильства та/або жорстокого
поводження або загрози життю чи здоров'ю
інших дітей в закладах[56]

1. Національна гаряча лінія для дітей та молоді:

116 111 (безоплатно з мобільного телефону, цілодобово, конфіденційно, анонімно);

0 800 500 225 (безоплатно із стаціонарного або мобільного

телефону, цілодобово, конфіденційно, анонімно).

2. Урядова гаряча лінія з протидії торгівлі людьми, запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей – 15–47 (безоплатно, цілодобово).

3. Національна поліція – 102 (екстрене реагування, цілодобово).

4. Єдиний контактний номер телефону системи надання безоплатної правничої допомоги – 0 800 213 103 (безоплатно по всій Україні).

5. Гаряча лінія з протидії домашньому насильству, торгівлі людьми, гендерної дискримінації:

0 800 500 335 (із стаціонарного телефону, цілодобово, конфіденційно, анонімно);

---

[56] Про затвердження Порядку реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми : Постанова Кабінету Міністрів України від 19.11.2025 № 1513. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1513-2025-%D0%BF.

116 123 (з мобільного телефону, цілодобово, конфіденційно, анонімно).

6. Лінія довіри Міжнародного благодійного фонду «Українська фундація громадського здоров'я»:

понеділок, п'ятниця, субота: (093) 795-34-53, (099) 366-63-45;

вівторок, середа, четвер: (099) 366-63-58, (093) 795-31-06.

1. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини – 0 800 50 17 20 (гаряча лінія з прав дитини).

Наукове видання

Богдан Василь Володимирович
Дрок Ірина Сергіївна
Пісоцька Каріна Олександрівна

ВЗАЄМОДІЯ ПІДРОЗДІЛІВ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ З ГРОМАДАМИ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ ТА ЗАХИСТУ ПРАВ ДІТЕЙ

Методичні рекомендації

Редактор, оригінал-макет – *А. В. Самотуга*
Редактор *О. М. Врублевська*

Підп. до друку 14.09.2026. Формат 60×84/16. Гарнітура – Times New Roman.
Друк – цифровий. Ум.-друк. арк. 4,65. Обл.-вид. арк. 5,00. Тираж – 25 прим. Зам. № 06/26-мр

Надруковано у Дніпровському державному університеті внутрішніх справ
49005, м. Дніпро, просп. Науки, 26, sed@dduvs.edu.ua
Свідоцтво про внесення до державного реєстру видавців ДК № 8112 від 13.06.2024